

Laiškai **LIETUVIAMS**

1953 m. Balandžio (April) mėn.

Vol. IV, No. 4

T U R I N Y S

PRISIKĖLIMAS — Redakcija	97
KRISTAUS MISTINIS KŪNAS — J. Elijošius, S. J.....	98
DŽIAUGSMAS IR LIŪDESYS RELIGIJOS ŠVIESOJE — G. Draugelienė	101
PRANCIŠKUS KSAVERAS JAPONIJOJE — Jonas Girulis	104
DU LAIŠKAI... — Motina ir vaikas	107
BESIRUOŠIANČIAI IŠSISKIRTI — J.....	111
ATSAKYMAI TERESEI — Redakcija	115
LIUTERONAI — J. Venckus, S. J.....	118
FAKTAI IR IDĖJOS — Bruno Markaitis, S. J.....	126
MELCHIZEDEKAS — J. Elijošius, S. J.....	128

Viršelyje — VI. Vijeikio “Prisikėlimas”

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Adomas Mickevičius. KONRADAS VALENRODAS. Lietuvių ir prūsų žygių istorinė apysaka. Vertė V. Mykolaitis - Putinas. Iliustracijos iš originalo, 1851 m. Paryžiaus leidinio — dail. J. Tysiewicz. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. 108 psl., kaina \$1.50.

Šis Ad. Mickevičiaus kūrinys įdomus ne tik kaip epochinis dokumentas, bet jis žavi ir šių dienų skaitytoją kaip kūrybine ugnimi plazdantis aukštos vertės meno veikalas. Lietuviams jis brangus tuo, kad jo poetiškoj šviesoje pamatome šlovingą mūsų istorijos vaizdą. Ad. Mickevičius laikė save Lietuvos sūnumi, mylėjo Lietuvą ir žavėjosi jos praeitimi. Šiuos jausmus jis įkvėpė ir į savo kūrinių.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Yearly subscription two dollars. Single copy 20 cents. Entered as second class matter at the Post Office at Chicago, Ill. Additional office of mailing in Putnam, Conn.

LAIŠKAI LIETUVIAMS leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį, išskyrus liepos - rugpiūčio dvi mėnesių. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S. J. Administratorius Petras Kleiuotas, S. J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Ill. Telefonas: HEmlock 4-1677. Metinės prenumeratos kaina du doleriai. Atskiras numeris 20 centų.

N. P. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

Vinjetės VI. Vijeikio

1953 m. Balandžio (April) mėn.

Vol. IV, No. 4

Prisikėlimas

Velykos — didžiausia bažnytinė šventė. Mus žavi ir Kalėdos, jos yra taip mielos, nes į žemę Kristus ateina. Bet kas mums iš Kalėdų, jei nebūtų Velykų! Jei Kristus nebūtų nugalėjęs mirties, jei būtų neprisikėlęs, tuščias būtų mūsų tikėjimas, kaip sako apaštalas. Tik per pirmąsias Velykas žmogus po tūkstančių metų vėl pasijuto žmogus, Dievo vaikas, Dangaus paveldėtojas. Tamsa, taip ilgai gaubusi žemę, pranyko. Sušvito džiaugsmingas rytas, suskambėjo *Aleliuja*, ir nuo žmogaus rankų pančiai nukrito. Jis buvo vergas, o dabar — karalaitis, amžinosios karalystės garbingo sosto įpėdinis. Jis buvo piktosios dvasios valdžioj, o dabar — nė angelams neturi ko pavydėti.

Bet visa tai be mažiausio žmogaus nuopelno. Tik Dievo gerumas, tik Jo meilė, tik Jo malonė tuos stebuklus padarė. Žmogus nė vienu centu, nė mažiausiu rankos mostu prie to neprisidėjo. Bet dabar kaip jis turtingas, garbingas, pilnas laimės. Be jokių savo pastangų visa tai gavo, ne savo jėga į tą aukštą kalną įkopė — jis buvo iškeltas, galingų ir meilių rankų. Bet jei dabar nori ten stovėti ir nenukristi žemyn, jau reikia pastangų. Kartais reikia su audromis kovoti, reikia stipriai laikytis, nes tik truputis apsileidimo, ir štai — jau nukritęs žemyn!

Tu, lietuvi katalike, toje aukštumoje turi išsilaikyti. Kitaip — nesvajok nei apie laikiną nei apie amžiną Tėvynę. Jei ten stovėsi ir drąsiai kovosi, jokie pavojai, jokie priešai tau baisūs nebus. O jei ir apnįks tave priešai, iš ten tavo balsas bus išgirstas, tikrai susilauksi pagalbos. Ir mūsų poetė sako:

*Juk tu žinai, mano brangus lietuvi,
Kad nuo kalnų varpai toliausia plinta —
Net akmenys, kurie pakalnėj guli,
Pamato kalnuose liepsnojančią žibintą.*

(J. Aug. - Vaičiūnienė)

Dabar mums liūdėti nėra ko. Kova jau laimėta. Jei kartais dar ir tenka sutikti priešo būrelius, tai, stovint po kryžiaus vėliava, pergalė užtikrinta. Po Kristaus prisikėlimo pranyko nusiminimas ir liūdesys, jų vietą užėmė pasitikėjimas ir viltis. Kilnūs ir drąsūs žmonės nežūsta, todėl jei Velykos mums bus tikrojo dvasinio prisikėlimo šventė, netrukus išauš ir kitų Velykų rytas, tas rytas, kai virš kryžių ir smūtkelių žemės iškils pergalės ir prisikėlimo vėliava.

REDAKCIJA

KRISTAUS MISTINIS KŪNAS

Visas Kristaus gyvenimas turi tris fazes. Tikėti į Kristų tik fiziniame gyvenime būtų klaidinga. Naujo Testamento negalima apriboti vien tik Evangelijomis, kurios mums aprašo fizinį Kristų. Prie jų reikia pridėti Apaštalų darbus, Apaštalų laiškus ir Šv. Jono Apreiškimą. Juose visuose glūdi fizinio ir mistinio Kristaus istorija, Jo pilnumas.

Jei Kristus yra Bažnyčios galva ir pilnuma, kokie yra galvos ir pilnumos santykiai, ir kaip galva veikia į kūną? Kristus turi dvi prigimtis: dievišką ir žmogišką. Dieviškasis Jo asmuo paslaptingu būdu sujungia abi prigimtis į vieną būtybę. Todėl visi Kristaus veiksmi yra dievažmogio veiksmi. Ir Bažnyčioje yra du elementai : žmogiškasis ir dieviškasis. Mes esame žmogiškasis elementas, o garbingasis Kristus yra ne tik dieviškasis elementas, bet dieviškojo ir žmogiškojo elemento jungtis. Todėl Šv. Povilas sako "pilnutinis Kristus", o Šv. Augustinas — "totus Christus, visas Kristus."

Kai Kristus - žmogus laimindavo vaikus, Dievas laimindavo vaikus, nes visa, ką Kristus darė kaip žmogus, reikia priskirti Jo Dievišajam asmeniui. Kai Petras krikštija ir nuodėmes atleidžia, Kristus krikštija ir Kristus atleidžia. Žmogiškieji elementai Bažnyčioje yra priemonės ir įrankiai neregimo Kristaus rankose, kuriais vykdomas ir tęsiamas atpirkimo darbas.

Vadinasi, Bažnyčia nėra vien tik organizacija. Ji nebuvo sudaryta iš žmonių, suburtų išpažinti bendrus įsitikinimus. Bažnyčios pradinis branduolys nebuvo plytos, sumestos į krūvą, iš kurių iškilo pastatas. Ji gimė tada, kai Kristaus Dieviškasis gy-

venimas išsiveržė, kaip galinga kalnų upė, ir pradėjo tekėti į kiekvieną žmogų, į kiekvieną mistinio kūno celę. Bažnyčią sukūrė ne tikintieji, bet Kristus, suburdamas tikinčiuosius. Todėl Bažnyčia buvo prieš Petrą ir Joną. Ji prasidėjo tą momentą, kai Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų.

Mes netampame krikščionimis, studijuodami Kristaus žemės gyvenimo datas ir Jo mokslą. Mes gimstame krikščionimis per krikštą, lygiai kaip žmonės gimsta lietuviais, amerikiečiais ir žydais. Priimdami krikštą, mes gimstame Kristaus kūne ir iš Kristaus kūno. Vėliau mes galime išsižadėti savo priklausomybės mistiniam Kristaus kūnui, kaip žmonės išsižada pilietybės ir savo krašto.

Kiekvienas narys, gimęs iš Kristaus į Jo mistinį kūną, gyvena jau ne savo gyvenimą, bet Kristaus, už tai Povilas sako: "Nors gyvenu, jau ne aš — Kristus gyvena manyje." Kristus gyvena mumyse visoje istorijoje. Jei mes neįžiūrime Jo, gyvenančio mistiniame kūne šiandien, nebūtume pažinę Jo prieš 20 šimtmečių fiziniame kūne. Jei netikime į mistinio kūno dieviškumą, kad jis turi žmogiškojo elemento, lygiai būtume netikėję į Jo Dievybę, kurią slėpė nukryžiuotas kūnas. Kristus lieka dažnai mūsų nepastebėtas, todėl kad Jis yra per arti mūsų.

Vienas labai svarbus dalykas, kuris priklauso prie mistinio kūno sąvokos, yra mistinio kūno siela. Dievas, tverdamas Adomą, paėmė žemės ir kvėpė į ją savo dvasią. Panašiai įvyko, kuriantis Kristaus mistiniam kūnui. Jis buvo kūno galva, o didžiosios kūno arterijos buvo apaštalai. Kai buvo suburti visi kūno na-

riai, kūnui tebetruko vienijančio gyvybės principo, ir Jis atrodė, lyg elementų krūva chemijos laboratorijoje. Bet tą dieną, kai Šv. Dvasios ugniniai liežuviai pasirodė ant jų galvų, jie visi virto vienu gyvu kūnu. Ir kaip pranašo Ezekielio vizijoje — sausi kaulai susijungė, apaugo gyva mėsa, suplakė gyvybę ir išsirikiavo milžinų eilėmis pasiruošę kovai. Taip ir pradinis mistinio Kristaus kūno branduolys tapo vienu gyvu kūnu, pajudintas trečiojo Šv. Trejybės asmens gyvenimo ir jėgos. Ta pati Šv. Dvasia, davusi Kristui kūną, sukūrė naują mistinį kūną, kuris yra Betliejaus ir Golgotos tęsinys, ir kuriam priklauso visi gimę iš vandens ir Šv. Dvasios. Štai čia glūdi skirtumas tarp Bažnyčios ir bet kurios žmonių organizacijos, nes Bažnyčia nėra vien tik žmonių grupė, sujungta vienos idėjos, bet vienas organizmas, vienas kūnas ir vienas gyvenimas. Arba kaip Povilas sako: „Vienas kūnas, viena dvasia, vienas Viešpats, vienas tikėjimas, vienas krikštas.“ Kadangi Bažnyčios siela yra amžinojo Dievo dvasia, niekas jos negali ir negalės užmušti, sugriauti ar esmingai pažeisti. Narius galima užmušti, nukirsti, sužeisti. Jie patys gali laisva valia iš organizmo pasitraukti. Bet kūnas liks vienas, gyvas ir amžinas.

Per Kristaus mistinį kūną ir sakramentus mes tampame Kristaus gyvenimo ir kančios dalininkai. Per Kristaus mistinį kūną mes tampame Kryžiaus aukos dalyviais ir veikėjais, bet ne žiūrovais. Kaip vynas yra išspaudžiamas iš vynuogių kekės, taip mes susivienijame su Kristumi per kryžiaus spaustuvą. Kai kunigas prie altoriaus aukoja duoną ir vyną, mes — su visu mistiniu kūnu — aukojame savo gyvybę, išreikštą duonos ir vyno pavidalais. Ir kaip Povilas sako:

“mirštame, esame palaidoti, drauge su Kristumi prikalti prie kryžiaus ir papildome Jo kančios taurę.”

Vieną dieną mūsų mirtis uždės antspaudą ant tos nuolatinės aukos. Kristus - kunigas paaugos savo tėvui mūsų mirtį, kaip Kalvarijos aukos papildymą ir užbaigimą mūsų asmenyje. Kristaus mistinis kūnas turi keliauti tuo pačiu keliu, kuriuo ėjo galva. Be grabų nėra prisikėlimo. Tokiu būdu Jo gyvenimas, mirtis ir prisikėlimas tampa mūsų gyvenimo turiniu ir Jo gyvenimo tąsa.

Vienas iš pagrindinių gyvybės ir kūno įstatymų, vadinamas ir mistinio kūno, yra plėtimasis ir augimas. Žmogus šiandien suvalgo mėsos gabalą, rytoj mėsa virsta jo kūno dalimi. Bet po kiek laiko ta kūno dalis, tas muskulas, nervas, kaulo ląstelė turės užleisti vietą kitam, jaunam nariui. Šią procesą mes vadiname metabolizmu. Vienos medžiagos pašalinamos — katabolizmas. Kitos medžiagos virsta kūnu — anabolizmas. Mes šiandien nebeturime nė vieno atomo iš to kūno, kurį turėjome prieš 7 metus.

Panašiai vyksta ir su mistiniu Kristaus kūnu. Dabartinė Bažnyčia, vadinasi mes, esame tas pats mistinis kūnas, kurio nariai pasislėpę garbino Kristų katakombose, kurie statė gotikos katedras. Šiandien jų nėra. Jų vietą užima ir juos pavaduoja kiti nariai. Tokiu būdu Kristus įsikūnija kiekvienoje žmonių kartoje ir tokiu būdu Jis nuolatos auga.

Bažnyčiai yra duotas įsakymas augti: „Skelbkite Evangeliją visam sutvėrimui.“ Bet kaip mistinis Kristaus kūnas iš garstyčios grūdo gali išaugti į didelį medį? Ar jis augs vien tik Dievo malonės laistomas, mistinio kūno nariams sergant, snaudžiant arba trukdant? Neužtenka kūnui pa-

sirūpinti maistu. Kūno nariai turi padėti maistui patekti į kūną. Reikia rankų, kurios duoną deda į burną; reikia dantų kurie kramto; reikia skilvio, kuris virškina. Mistinio Kristaus kūno augimas nepriklauso vien tik nuo gaivinančios Dievo dvasios. Jis reikalingas ir narių bendradarbiavimo. Dievas veikia tik per žmones. Tam buvo pašauktas Abraomas. Tam tikslui Simonas buvo pavadintas Uola. Pagonių šalių misijonieriai, visi Kristų mylį vyrai ir moterys, yra akys, burna, kojos ir rankos, kuriomis Kristus pasiekia tolimiausius žemės užkampius, atgaivina žuvusius, pakelia nusidėjėlius ir puolusius.

Atsakomybė plėsti ir auginti Kristaus kūną tenka kiekvienam kūno nariui. Viską suvienyti po Kristaus galva. Kiekvienas gyvas ir sveikas kūno narys yra žemės druska ir gerasis raugas žmonių draugijoje. Dirva yra plati. Darbininkų maža ne dėl to, kad Kristui trūksta žmonių, bet kad darbininkams trūksta kovos dvasios. Vietoje stiprios ir ugingos aistros, kuri turėtų degti Kristaus kūno nariuose, mes randame rūkstančius ir gėstančius nuodėgulus.

Mistinis Kristaus kūnas, kaip ir kiekvienas kitas kūnas, reikalingas vienybės ir solidarumo. Mūsų laikų pasaulis yra suskaldytas. Tautos stovi ginkluotos ties dinamito arsenalais. Slaptos laboratorijos ieško naujų ir sėkmingų būdų masinės gyvybės naikinimui. Karo štabai ieško priešų gyvybinių punktų, kurie galėtų būti sunaikinti vienu negailestingu mostu. Besišypsantys diplomatai spaudžia vienas kitam dešinę, už nugaros laikydami užnuodytą peilį. Žmonės skyla į partijas ir suskilę riejasi. Taikos troškimas nevirsta tikrove, taikos nepagimdys nei Jungtinės

Tautos nei taikos pranašai, kol pasaulis nepersiims Kristaus mistinio kūno tiesa ir iš tiesos einančiomis išvadomis.

Kiekvienas žmogus yra arba gali tapti Kristaus mistinio kūno narys. Visi yra vieno Tėvo vaikai, nes Kristuje, kaip sako Povilas, “nėra nei žydo, nei romėno, nei pagonio.” Jei vienas kūno narys kenčia, kenčia visas kūnas. Kiekvienas nusikaltimas artimui yra savižudybė. Aš negaliu sužeisti artimo, pats neišsipydamas. Tikintieji sudaro vienetą ne tik todėl, kad kūno galva ir kūno dvasia yra ta pati, bet kad kiekvienas narys yra maitinamas ta pačia eucharistine duona. Eucharistija yra mistinio kūno kraujo plazma, tekanti į kiekvieną kūno celę. Ji yra kraujo transfuzija, stiprinanti ir uždeganti mirštantį kūną nauja gyvybe. Povilas rašo: “Mes — būdami daugelis — esame viena duona ir vienas kūnas. Visi, kurie valgome tą pačią duoną.” Šita eucharistinė duona yra mūsų vienas kitam pasivedimo simbolis. Valgydami tą pačią duoną, mes tampame broliai Kristuje ir esame suvienyti po viena mistinio kūno galva. Povilo vartojamas graikiškas žodis “anakefalaiosastai” kaip tik išreiškia šią tiesą. Vadinas, ir religija nėra tik privatus santykis tarp Dievo ir žmogaus. Ji riša ir jungia visus žmones į vieną kūną.

Didysis Penktadienis ir Velykų Sekmadienis yra du priešingumai: kryžius ir vainikas, kova ir pergalė. Didžiojo Penktadienio kovinga kančia ir mirtis yra sėkla, krintanti į žemę mirčiai. Velykų Sekmadienį ši apmirusi sėkla gimsta naujam gyvenimui. Mistinis Kristaus Kūnas pergyvena tą pačią raidą. Dviejų priešingumų paslaptis yra Povilo gražiai išreikšta dviem graikiškais žodžiais:

“kenosis” — susinaikinimas ir “pleroma” — pilnybė. Šitie du žodžiai savyje slepia nuostabią istoriją. Pirmiausia Dievas susinaikino, prisiimdamas vergo pavidalą. Visa kas gera, spinduliuoja gėri ir gerumą. Dieviškoji meilė — amžių bėgyje — augant naujoms pasaulio kartoms — spinduliavo gėriu, save naikino, dalindama pasauliui nuostabias ir auksu neįkainojamas dovanas. Ji paskutinį kraujo lašą išliejo ir visą savo dvasios ugnį atidavė tikinčiųjų širdims.

Dievo meilė, atidavusi savo duoklę žmogui, pasauliui ir Bažnyčiai, laukė atsakymo. Meilės ir kančios taurė, kurią Kristus išgėrė už žmogų, turi vėl prisipildyti meile ir mylinčia kančia. Žmogus turi atsilyginti Kristui už Jo kūną ir kraują. Mistinis Kris-

taus kūnas turi pergyventi visas Kristaus gyvenimo fazes. Kadangi Bažnyčia yra gyvas asmuo, turįs tą pačią sielą ir širdį, kaip prieš 19 šimtmečių, ji turi visus Kristaus gyvenimo bruožus. Tokiu būdu Dievo - Žmogaus gyvenimas tęsiasi toliau.

Kadangi mes — Kristaus mistinio kūno nariai — esame Kristaus besitęsiančio gyvenimo dalyviai ir veiklieji elementai, mūsų pareiga ir uždavinys, kad Kristaus atpirkimo darbas, vaisiai ir palaima būtų perduodami diena iš dienos, metai iš metų, karta iš kartos, siela iš sielos. Pratesti Kristaus gyvenimą laike, erdvėje, savo ir kitų gyvenime, yra mūsų kasdienis uždavinys.

Juozas Elijošius, S. J.

Džiaugsmas ir liūdesys religijos šviesoje

Koks trumpas ir trapus gyvenimas šioje žemėje, tartum lietaus lašo riedėjimas nuo purnaus ir pūkuoto lapo. Iš pradžių vos vos matomai, paskui greityn ir greityn, ir pagaliau išsismaginęs visu savo greitumu atsimuša į žemę ir sudūžta. Tai, rodos, tik akimirka, ir šios žemės džiaugsmas ir vargai pasibaigia.

O ar galima įsivaizduoti gyvenimą, kuriame nebūtų nei vienos ašaros, nei vieno skundo, nei skausmo?

Visais laikais ši skaudi tiesa atspindėjo žmonių sąmonėj, rašytojų, menininkų ir filosofų raštuose.

“Nėra nė vieno žmogaus, kuris būtų laimingas”, skundžiasi Solonas, vienas iš septynių išmintingųjų Atėnų juristų. Sofoklis, garsus graikų tragedijos rašytojas dejuoja: “Vargas tau, mirtingųjų gimine, nes mūsų

gyvenimas lygus niekybei! Niekas neturi kitos laimės, kaip tik jos iliuziją”. Beviltiška ir baisi desperacija dvelkia iš ciniško romėnų juoko: “Gerkime ir valgykime, nes rytoj mirsime”. O ir garsus modernių laikų poetas Rainer Maria Rilke, kalbėdamas apie žmogaus gyvenimą, tikisi rasiąs išsilaisvinimą tik mūsų laimės griuvėsiuose.

Pažvelkime į tuos, kurie gyvena prabangoje, naudodamiesi visomis žemės gėrybėmis, pamatysime ir jų veidu prabėgantį skausmo šešėlį, nes ne žemės turtuose yra žmogaus laimės ir džiaugsmo esmė.

Gyvenimas yra nuolatinis mirimas; kiekviena pragyventa minutė mus artina prie mirties, nuo kurios neišgelbės jokios žemiškos galybės: nei turtai, nei artimi žmonės, nei valdovo

karūna, nei pasaulio garbė. Ir žmogus tai jaučia, ir jį nenorom ima siaubas. Ko vertas yra gyvenimas, visi jo džiaugsmas bei vargas, jei jie nueina į pradžią, jei viskas laikina? Kam gyventi, kam auginti vaikus, kam statyti namus, miestus bei valstybes, jei viskas mirimui pasibaigia? Kokia to prasmė? O amžinumo troškimas žmogui yra įgimtas.

Motinos, augindamos vaikus, mato juose lyg savo gyvenimo pratęsimą. Kaip dažnai tenka išgirsti jas sakant: „Aš nieko nepadariau, bet jie padarys“. Menininkai, rašydami poetas, statydami bažnyčias, piešdami paveikslus, kurdami simfonijas, mėgina sukurti kūrinį, didesnę už save. Valstybių vadai, karaliai, mokslininkai siekia pasaulinio garso ir garbės. Ir visa tai vien tik tam, kad įamžintų savo gyvenimą, kad pratęstų savo buvimą, kad po jų mirties bent jų vardas pasiliktų gyventi, nes visi žino, kad gyvenimas šioje žemėje yra laikinas.

Žmogui, nepripažįstančiam arba atmetusiam religiją, viskas šioje žemėje užsibaigia, ir tai jį veda į neviltį, į desperaciją. Pavyzdžiui, danų rašytojas Jakobsenas savo romanuose aiškino, kad religija yra išmislas, silpnųjų ir bailiųjų, nedrįstančių sąmoningai priimti gyvenimo beprasmybės iliuziją, ir, norėdamas gyvenimu pagrįsti savo įrodinėjimus, pats išėjo iš proto. Hoelderlinas, atmetęs religiją, arba Nietzsche, skelbęs, kad Dievas yra miręs, savo gyvenimą irgi pabaigė beprotnamyje. Šių laikų psichiatrų patirtis rodo tą patį, būtent: žmonės be religijos sudaro didelę jų pacientų dalį.

Šie faktai rodo, kad žmogus be religijos sunkiai pakelia gyvenimo skausmus. Liūdesys, išplaukęs iš nevilties ir beprasmybės, atmetus reli-

giją, sužlugdo pačius maištininkus, nes atmesdami religiją, jie atmeta ir tą džiaugsmą, kuris išplaukia iš jos, iš Dievo. Tą vieną ir tikrą džiaugsmą, kuris gyvenimą padaro gražų ir prasmingą. Religinis žmogus arba mylintis Dievą žino, kodėl jis gyvena. Pomirtinio gyvenimo perspektyvoj jam kiekvienas gyvenimo momentas, ar šviesus, ar tamsus, ar džiaugsmingas, ar pilnas sielvarto įgyja prasmę. Aš prisimenu vieną moteriškę, kurios duktė, sirgdama vėžiu, gyveno paskutines dienas. Ji, sužinojusi, kad aš katalikė, su ašaromis akyse kalbėjo: „Jūs laimingi, nes po mirties jūs matysit savo artimuosius. Jūs matysit juos amžinoj laimėj, amžinam džiaugsme.“

Tikėjimas žmogui duoda džiaugsmo ir atsparumo bei nusiramino, o sąžinės švarumas teikia ramybės. Pasižiūrėkim į Feodoro Dostojevskio knygą „Nusikaltimas ir bausmė“. Kaip gabia psichologo ranka matom atvaizduotą žmogaus kančią, kai jo sąžinę kankina nuodėmė. Ir koks pasikeitimas įvyksta, kai jis pažįsta Dievą ir kaip laimingas jis yra, kai gerais darbais ir atgaila nors dalį savo nuodėmės atpirkti gali.

Napoleonas Bonaparte, tas pilnas garbės, turtų, jėgos ir proto asmuo, paklaustas, kada buvo laimingiausia jo gyvenimo diena, atsakė: „Pirmos Komunijos diena“. Ir mums lengva suprasti, kodėl Napoleonas išskyrė šią dieną, kaip laimingiausią savo gyvenime. Tą dieną jisai arčiausiai buvo suėjęs su Dievu, ir jo sąžinė buvo gryna. O sąžinės ramybė žmogui duoda begalinio džiaugsmo, lygiai kaip artimas kontaktas su Dievu. Pasitikėjimas Dievu žmogui atima bereikalingą rūpestį, sielvartą, pyktį. Iš meilės Dievui jis myli savo artimą, tobuliausią Dievo kūrinį, ir padėda-

mas savo artimui, žmogus darosi laimingas. Meilė artimui, lygiai kaip meilė Dievui, yra didelio vidinio džiaugsmo versmė. Meilė žmogų kilnina. Kilnumo ir tobulybės troškimas jam yra įgimtas. Mylėdamas Dievą, Tobulybės Šaltinį, žmogus stiepiasi į tą Tobulybę, auga, pilnėja.

Meilė Dievui žmogui gali būti ir liūdesio priežastimi. Tai atsitinka tuo atveju, kai žmogui Dievo duotą laisvą valią jis panaudoja nusikreipimui nuo Dievo. Nuodėmė jis suteršia savo sąžinę, suardo meilės santykį su Dievu ir praranda sielos ramybę. Religingam žmogui šitas liūdesys tampa naujo džiaugsmo šaltiniu, būtent, per nuoširdų savo kaltės išpažinimą ir atgailą. Kristaus įsteigtieji sakramentai padaro šita prasme Evangeliją gera ir linksma naujiena. Kristaus gyvenimas ir mirtis, Jo darbai ir auka parodo mums kelią, kaip Sūnui Palaidūnui grįžt atgal pas savo Gerąjį Tėvą, kuris sugrįžusiam iškelia puotą, sakydamas: “Reikia gi džiaugtis ir pokyliauti, nes šitas buvo miręs ir vėl atgijo, buvo prapuoles ir vėl atsirado” (Luko 15, 32).

Jeigu žmogus savo nusikreipimo nuo Dievo nepaverčia naujo džiaugsmo šaltiniu, jei jis nepasinaudoja atgailos sakramentu, jis gali įpulti į desperaciją, kaip pavyzdžiui Judas Iskarijotas, kuris, nepakeldamas sąžinės graužimo, pasikorė.

Didysis šių laikų psichiatras Carl Gustav Jungas skelbia įdomų dalyką. Jisai sakosi mažai turėjęs katalikų pacientų, jo pareiškimu, dėl to, kad katalikų praktikuojama išpažintis ir atgailos sakramentas išsprendžia psichinius konfliktus ir naikina tas problemas, kurios suardo žmogaus dvasinę ramybę bei harmoniją.

Iki šiol mes kalbėjom tik apie vidinį dvasios džiaugsmą, ir klaidinga

būtų manyti, kad žemiškiems džiaugsmams ir pasilinksminimams Bažnyčia užkerta kelią. Norisi čia pacituoti garsųjį Austrijos pamokslininką Suso Braun, O.F.M. Cap.: “Vargiai kas krikščionybei daugiau pakenkė, kaip netekimas humoro... Atsitinka, kad žmonės atkrinta nuo Bažnyčios ir todėl, kad jiems atrodo, jog ji yra visokio džiaugsmo ir grožio priešas”. Ir pačiam Kristui, puotaujančiam muitininko namuose, Fariziejai ir Rašto Žinovai priekaištavo: “Kam Jono mokytiniai dažnai pasninkauja ir meldžiasi, taip pat ir fariziejų, o tavieji valgo ir geria? Jis jiems tarė: Argi jūs galite versti pasninkauti vestuvininikus, kol su jais yra jaunikis?” (Luko 5, 33-34). Kristus nevengdavo dalyvauti pokyliuose pas paniekintuosius muitinikus ir didikus fariziejus, ir net pirmuoju savo stebuklu Kanos vestuvėse Jis nepasmerkė besilinksminančiųjų, bet dargi paskatino juos, padaugindamas vyną.

Bažnyčia viskam skiria laiko: ir džiaugsmui, ir pasninkui bei atgailai. Tačiau netgi ir pasninkaujančiam žmogui liepiama nebūti paniurusiam, bet šventiškam: “Tu gi, kai pasninkauji, pasitepk sau galvą ir nusiprausk savo veidą” (Mato 6, 17). O atgailaujančiam sakoma: “Džiaukitės ir linksminkitės, nes jūsų užmokestis gausus danguje” (Mato 5, 12).

Visais atžvilgiais religija ragina mus džiaugtis: ji teikia mums žemišką ir antgamtinį džiaugsmą, ji gražina viltį ją pametusiam, ji parodo kelią paklydusiam, ji nusiminusį iš liūdesio ištraukia. Vienintelio liūdesio priežastim religingam žmogui gali būti tiktai kitų žmonių aklumas religijai. Pavyzdžiui, įsivaizduokim motinos skausmą dėl savo vaikų, nepripažįstančių religijos. Prisiminkime

šventąją Moniką. Ir pats Kristus, stovėdamas prie Jeruzalės, verkė ir sakė: “Kad gi ir tu ir tai šitą savo dieną pažintumei, kas tau neša ramybės, o dabar tavo akims paslėpta! Nes ateis tau dienų, kad neprieteliai apves tavo pylimų, apguls tavo, suspaus ta-

ve iš visur, parbloks žemėn tavo ir tavo vaikus, kurie yra tavyje, ir nepaliks tavyje akmenų ant akmenų, nes tu nepažinai savo aplankymo meto” (Luko 19, 42-44).

G. Drauglienė

Pranciškus Ksaveras Japonijoje

Neseniai suėjo keturi šimtai metų nuo šio didžiojo šventojo ir nenuilstamo tautų apšaltalo mirties (Pranciškus Ksaveras mirė 1552 m. gruodžio 2 d.). Šia proga norėtume šiek tiek pakalbėti apie jo darbus Japonijos misijose.

Žvejų burės, žėrinčios saulėje ir lengvai slystančios tamsiai žydriomis bangomis. Žalsvos kalvelės, pasipuošusios drungnomis rudens spalvomis. Gražūs mediniai nameliai su ryžių šiaudų stogais. Raudonos pagodos. Besiartinąs kinietiškas laivelis, nuvargęs po septynių savaitių pavojingos kelionės. Palengva prisiartina įlankos fone salos aukštumos su savo neramiais vulkanais. Pamažu pasirodo tarp ryžių laukų terasos, vyšnių ir apelsinų pavėsy taikingi nameliukai. Dar vienas vairo posūkis, ir štai kalvų grandinės papėdėje iškyla šiaudinių stogų ir sodų, krautuvių, pagodų ir bonzų konventų mišinys...

1549 metų rugpjūčio 15 d., Švenč. Panelės Marijos Dangun Ėmimo šventė. Pranciškus Ksaveras, pirmasis Japonijos misijonierius, išlipa Kagoshima vietovėje. Atsiranda visiškai naujas, savotiškas pasaulis. Neįprasta kalba, žmonės, papročiai. Gatvėse įvairiaspalviai popieriniai žibintai, vyrai ir berniukai apsiginklavę kardais ir durklais, moterys trypciojančios savo gražiuose gėlėtuose drabužiuose, tarsi iš peteliškių sparnų audinio. Šalti bonzai su vėduoklėmis ir inde liais išmaldai.

Paskui Pranciškus pateko į Povilo, jo paties prieš porą metų Indijoje apkrikštyto, namus. Čia teko palaukti, kol tarp daugybės nusilenkimų, priklauptimų ir ceremonijų, po visos eilės atsiprašinėjimų buvo atnešta arbatos, ryžių, daržovių ir vaisių. Čia su Povilo pagalba teko atsakinėti į daugybę klausimų smalsiems, naujienų ištroškusiems svečiams.

Shamazu Takahisa, vietos kunigaikštis, maloniai užsieniečius priėmė ir leido jiems skelbti naująją mokslą. Povilo atneštos žinios apie tolimą nuostabios Indijos šalį buvo nuolatinė pokalbių tema. Nuo ryto iki vakaro lankytojai būriavosi, norėdami pamatyti baltuosius “bonzus”. Gana greitai daugiau negu šimtas asmenų priėmė krikštą, ir Tėvas Pranciškus, pilnas džiaugsmo, lapkričio mėnesį rašo į namus: “Tai geriausias iki šiol surastas kraštas, ir man atrodo, kad tarp netikinčiųjų neatsiras kito, kurs viršytų japonus”.

Kai lankytojų minia išsiskirstydavo, misijonieriai su Povilu dar ilgąs valandas pasilikdavo aplink ugniakurą nublukusioje popierinių žibintų šviesoje, studijuodami sunkią japonų kalbą ir paruošdami reikalingiausius vertimus. Tėvas Pranciškus, Povilo padedamas, rašė japoniškai krikščioniškojo mokslo išaiškinimą, kurį paskui kasdien nuo terasos skaitydavo gausiai susirinkusiems žmonėms.

Evangelija skverbėsi vis giliau ir sklido vis plačiau. Tačiau bonzai tuoj tapo didžiausi misijų priešai. Kova darėsi vis smarkesnė, kol pagaliau virto tikru persekiojimu. Buvo grasinama vietos kunigaikščiui dievų kerštu ir sosto praradimu. Tada kunigaikštis mirties bausme uždraudė kiekvieną krikštą. Todėl šventasis, vienerius metus pasidarbavęs Kago-shima mieste, iškeliavo į šiaurės sostinę Meaco, apie kurią buvo girdėjęs daug įvairių pasakojimų. Jau seniai jo širdis troško pasiekti šį miestą. Jame buvo apie 90 tūkstančių namų. Tai buvo karaliaus, Japonijos viešpaties, sostinė. Ten buvo didelis universitetas su penkiomis kolegijomis ir daugiau negu du šimtai vienuolynų. Kiti keturi universitetai buvo miesto apylinkėse, kiekviename jų buvo apie 3500 studentų.

Pranciškus išsiruošė į kelionę apsirengęs vargingais drabužiais ir basas. Snieguotais kalnais, aštriais keliais ir takais nuėjo 300 mylių, kol pasiekė sostinę. Šaltis buvo gana stiprus, valgis menkas, jei kur užeidavo pas žmones, sutikdavo tik pašaipą ir panieką. Bet keliavo pilnas džiaugsmo, nekreipdamas dėmesio į tas kliūtis ir sunkenybes.

Jis norėjo prisistatyti karaliui vargingai apsirengęs, kaip Jėzaus Kristaus, pasaulio Karaliaus, pasiuntinys, norėjo užkariauti jo širdį Kristui ir paprašyti leidimo laisvai skelbti tikėjimą. Paskui norėjo eiti į mokyklą, iššaukti visus jų mokslinčius į mokslinę dvikovą, ir tiesa būtų tikrai laimėjusi, nes ką gali žinoti tie, kurie nepažįsta nei Dievo, nei Kristaus? Paskui būtų rašęs Paryžiaus universitetui, kad ir jis savo talentinguosius paaugotų Japonijos ir Kinijos atvertimui. Paryžius būtų turėjęs išjudinti šiam šventam žygiui ir kitas viso pa-

saulio krikščioniškąsias mokyklas. Būtų rašęs Ignacui Loyolai, Šventam Tėvui ir visiems religinių ordinų vyresniesiems, kurie troško Kristaus išaukštinimo. Tokiu būdu Japonija būtų tapus krikščioniška, o tada kryžiaus šviesa būtų suspindėjusi ir virš didžiosios Kinijos.

Bet tai buvo tik gražus Pranciškaus Ksaverio sapnas... Tikrovė buvo visai kitokia. Vietoj garsiausio karališko miesto, rado didžiulę jau suanglėjusių namų jūrą, su griuvėsiais ant griuvėsių. Šalia tuščių gatvių riogsojo stabų šventovės ir bonzų vienuolynai. Vietoj garsių universitetų buvo tik neišauklėtų barbarų gaujos. Apylinkėse buvo tik tuščia, apleista žemė, išdraskyta nuo nesibaigiančio kruvinio civilinio karo. Veltui Pranciškus bandė gauti audienciją pas kunigaikštį. Su pajuoka buvo pažiūrėta į jo drabužius ir buvo užklausta, kokių dovanų jis atnešęs. Dovanas jis buvo palikęs Japonijos pietuose. Reikėjo grįžti jų pasiimti.

Į Meaco Pranciškus negrįžo, nes čia nebuvo ko veikti. Jis nukeliavo į Yamaguchi, kur buvo galingas kunigaikštis. Tą kunigaikštį Pranciškus aplankė, apsirengęs auksu spindinčiais rūbais, nes prakartėlės neturto dar Japonija nebuvo išmokusi suprasti. Jis atnešė kunigaikščiui tokių brangių dovanų, kokių jis dar niekad nebuvo matęs. Kunigaikštis buvo sužavėtas ir leido skelbti krikščioniškąjį mokslą.

Taigi, evangelijai atsivėrė nauji vartai. Daugybė žmonių klausydavo „užsieniečio bonzo“ ir jo dviejų draugų pamokslų tirštose miesto gatvėse. Būdavo ruošiami disputai su mokytesniais bonzais ir pasauliečiais, ir „užsieniečio“ išmintis visus privedavo prie tylos ir susimąstymo. Mieste prasidėjo naujas judėjimas. Budistų

Šv. Pranciškus
Ksaveras mirda-
mas laimina kry-
žiumi Indiją, Ki-
niją ir kitas pa-
gonių šalis.

vienuolių apgavystės iškildavo viešumon, jų pajamos sumažėjo. Daugelis karščiausių priešininkų disputuose įsitikindavo ir tapdavo uoliausiais krikščionimis. Per du mėnesius apie penki šimtai buvo apkrikštyti, daugelis iš jų buvo kilmingieji. Derlius buvo tikrai puikus pačiame savo bren-dime, kai štai prie Pranciškaus prisi-stato galingojo Bungo karaliaus pasiuntinys su raštelio rankose ir kvie-čia padaryti karaliui vizitą. Šventasis, palikęs naujoje krikščionių bendruomenėje savo padėjėjus, su pasiunti-niu iškeliavo pas karalių.

Bungo karalius buvo girdėjęs apie misijonierių Pranciškų iš portugalų pirklių. Atvykęs į Bungo, Pranciškus buvo kuo puikiausiai priimtas. Bonzai viešuose disputuose buvo sumušti, ir jau buvo gražiai pradėtas misijų dar-bas, kai baisi žinia pasiekė iš Yama-guchi: miestas buvo liepsnose, siautė sukilėliai, kunigaikštis žuvo nuo ka-rakiri, misijonieriai pasislėpę, ateitis labai neaiški. Bet netrukus vėl viskas nurimo ir padėtis susitvarkė.

Pranciškus norėjo laimėti Kristui ir kitas šalis. 1551 m. išplaukė iš Japoni-

jos ir po audringos kelionės pasiekė Sanciano vietovę Kinijoje. Dveji me-tai, praleisti Japonijoje, jam buvo la-bai sunkūs: teko patirti daug trūku-mų, persekiojimų, nusivylimų. Ta-čiau buvo ir paguodos, kad tas vargas neveltui. Jis rašė į Europą: "Jei bū-tų galima Europos universitetų stu-dentams papasakoti apie tas paguo-das, kurias mums Dievas duoda, esu tvirtai įsitikinęs, kad daug moky-tų vyrų paliktų savo studijas, kanaunin-kai ir prelatai atsisakytų savo garbin-gų vietų ir pajamų dėl kito gyvenimo, pilno malonesnių džiaugsmų. Tai jie galėtų rasti Japonijoje."

Atsisveikinimas su bepražystančia Japonijos misija Pranciškui buvo sunkus. Tačiau jo dar laukė Indija ir Kinija. Bet jo laukė ir toji šalis, kur nėra jokio vargo, jokių rūpesčių, kur už žemėje patirtas kančias ir aukas duodamas amžinos garbės vainikas. Ten jis iškeliavo 1552 m. gruodžio mėn. 2 dieną, savo misijonierišku kry-žiumi laimindamas dar Kristaus ne-pažinusias tautas.

Jonas Girulis

DU LAIŠKAI...

Motinos laiškas neturimam kūdikiui

Sūneli brangus,

Kunigas per misijas sakė, kad aš tave turėčiau turėti, bet juk tu žinai, kad aš esu apsigalvojanti moteris. Aš taip pat ilgai galvojau, kol susilaukiau savo pirmojo vaiko — Vytuko. Tada buvo praėję jau treji metai nuo vestuvių. Koks gražus tas mūsų Vytukas! Be to, toks protingas ir vikrus. Iš proto išeičiau, jeigu jo netekčiau. Po keletos metų susilaukiau ir Birutės. Tai tikras angeliukas! Plaukučiai geltoni, garbiniuoti. Jau praėjo dešimt metų, kai aš gyvenu su Kaziu, savo vyru, Vytuko ir Birutės tėvu. Dabar kunigas sako, kad aš turėčiau turėti ir tave — trečiąjį. Aš dar nežinau, kaip tave, vaikuti, vadinčiau, jeigu tu ateitum pas mus. Turiu pasakyti, kad aš nieko prieš tave, vaikeli, neturiu. Priešingai — tave myliu iš visos širdies, kaip tik motina gali mylėti, bet aš tave **protingai** myliu. Kaip tik dėl tos protingos ir gerai apgalvotos meilės aš ir nenoriu, kad tu gimtumei.

Žiūrėk ir pagalvok, vaikeli, kas būtų, jeigu aš ir tavo tėvas sugalvotume tave turėti. Gyvenimo sąlygos tuojau pasikeistų. Namuose reikėtų susispausti. Tu gal negalėtum eiti nė aukštesnio mokslo, bet turėtum pasitenkinti žemesne vieta ir mažesniu atlyginimu. Argi tu norėtum tokio gy-

venimo? Galvokime dar toliau. Jeigu tu ateitum į šį pasaulį, pakenktum ir Vytukui su Birute. Kažin ar galėtume ir juodu leisti į universitetą. Gal turėtų greit ieškoti kokio nors darbo, kad galėtume visi pragyventi. Juk tu, vaikuti, tikrai nenori Vytukui ir Birutei pastoti kelio į laimingesnį gyvenimą, ar netiesą?

Bet aš dar ne viską pasakiau. Mūsų svajonė yra įsigyti nuosavus namus. Jau viskas apskaičiuota. Namukas bus toks jaukus, šalia gražus sodelis... Kazys sako, kad jeigu tu gimtumei, tai taip greitai pirkti namų negalėtume. Argi toks galvojimas neprotingas? Jur reikia pagalvoti ir apie Vytuko su Birute ateitį.

Prieš keletą mėnesių Kazys nusipirko automobilį. Kasdien važiuojant į darbą, jo būtinai reikėjo. Pradėjome taupyti, dėjome centą prie cento, ir nusipirkome. Žinai, vaikeli, jeigu aš tave turėčiau, jau susitrukdytų ir darbas, negalėčiau vyrui padėti. Juk čia Amerikoje yra viskas kitaip negu Lietuvoje. Nedirbsi — negyvensi. Kai tu gimtum, man reikėtų eiti į ligoninę. O kaip būtų su sąskaitom? Kas jas apmokėtų? Tai jau būtų ir po namų ir po automobilio! Argi tu pats to norėtum? Juk, manau, tu mus myli, kaip ir mes tave. Ar tu norėtum, kad mes gyventume be radijo, be televizijos? Kur būtų tavo meilė broliukui ir sesutei, kurie taip mėgsta į televiziją žiūrėti! Be to, mūsų vedybinio gyvenimo dešimties metų proga Kazys nori man gražius kailinius įtaisyti. Ar tu, vaikuti, įsivaizduoji, kiek jie kainuos? Kad gyventume Lietuvoje, tai būtų kitas klausimas, o dabar nėra tiek pinigų, kad galėtume turėti ir namus, ir automobilį, ir televiziją, ir dar tave.

Iš tikrųjų, aš negaliu suprasti tų tėvų, kurie daug vaikų turi. Man at-

rodo, kad geriau mažiau, bet gerų. Kokia nauda iš daug vaikų, jeigu jie nebus gerai išauklėti, išmokyti? Koks malonumas patiems vaikams, jeigu visa kuo reikia dalintis su broliais ir seserimis? O ar bus malonus gyvenimas ir tėvams, jeigu jis visas turės būti pašvęstas tik vaikų auginimui? Juk šiais laikais reikia ir į kiną ir į teatrą nueiti, reikia paskaityti, patostogauti. Reikia ir laisvų kambarių svečiams. Tu pats, vaikel, jeigu gyventum, ne kitaip elgtumeis.

Dar neseniai buvo atvažiavusi ponina, kuri save vadino daktare. Paskaitos metu ji sakė, kad motina nusikalsianti, jei turi daug vaikų. Motinai tai esą labai nesveika. Tiesa, aš pati nenorėčiau sakyti, kad mano mamytė nusikalto, turėdama dvylika vaikų. Aš buvau septintoji. Man neatrodo, kad mano mamytė dėl to būtų buvusi silpna. Nežinau, gal tada kitokios moterys buvo. Ji dar pasakojo, kad Anglijoje gyvenęs kažkoks protestantų dvasiškis, kurio pavardė, berods, buvusi Malthus, jis įrodinėjo, kad jei šeimos nemažins vaikų skaičiaus, tuoj pritruks žemėje duonos visiems išmaitinti. Taigi, vaikel, supranti, kad tik dėl tavo broliuko ir sesutės, dėl mūsų pačių gerovės ir dėl visos žmonijos mes tavęs nenorime. Gal kada nors vėliau, kai prasigyvėsime, bet tik ne dabar.

Tiesa, misijų metu girdėjau, kad tai esanti nuodėmė prieš prigimties įstatymą. Misijonierius minėjo ir popiežių enciklikas. Bet man vis atrodo, kad kunigams lengva apie tuos dalykus kalbėti, nes jiems nereikia vaikų auginti. Jeigu pamėgintų, gal kitaip kalbėtų. Atrodo, kad kunigai ir visa Bažnyčia yra atsilikę nuo gyvenimo. Gal tai tiko pirmiau, gal tai tiko kaimiečiams, paprastiems žmonėms, kai gyvenimo sąlygos buvo visai kito-

kios, o ne dabar, kai reikia gyventi mieste, kai sunku pelningą darbą gauti, kai stoka butų. Manau, kad Bažnyčia turėtų suprasti mūsų padėtį, o kunigai neturėtų taip senoviškai kalbėti. Lengva pasakyti: turėk vaikų, juos išauklėk. Bet sunku tai įvykdyti. Manau, kad Dievas supranta mano padėtį. Nejaugi visi žmonės eis į pragarą, kurie vengia vaikų?

Dar turiu pasakyti, vaikel, kad ne nuo manęs vienos priklauso tavo atėjimas į šį pasaulį. Kai sąžinė pasidarydavo ypatingai jautri, esu minėjęsi apie tai Kaziui. Jis nė girdėti nenori ir mane kvailina. Žinai, vaikel, kokie dabar vyrai. Jis mane vis ramina, kad tai nesanti nuodėmė, kad jo kunigas per išpažintį visai už tai nebaręs. Bet kai paklausiau, ar jis per išpažintį kunigui tai pasakęs, jis man atkirto: "Kam reikia klausti, argi aš pats nežinau, kaip elgtis?"

Neseniai skaičiau "Laiškuose Lietuvos", kad jeigu lietuvių šeimos tiek mažai vaikų turės, tai tauta išmirs. Ten buvo pasakyta, kad kiekviena šeima turėtų turėti bent po keturis, jeigu ji nenori mažėti. Bet tegul jų daugiau turi kitos šeimos, kurios jau turi namus, automobilius, kurios yra turtingesnės. Aš dar negaliu apie tavę nė galvoti, brangusis.

Mielas vaikel, atsisveikinu tavę, negalėdama tavęs nei pabučiuoti, nei prie širdies priglausti. Sakau tau sudiev į tą paslaptinę nebūties šalį, iš kurios aš galėčiau tavę parvesti į savo šeimą, bet tik ne dabar. Oi ne, tik ne dabar... Sudiev, meiluti!

Tavo motina

Neturimo kūdikio laiškas motinai

Brangioji Mamytė ir Gerasis Tėveli,

Kokia skaudi gyvenimo ironija, kad aš vadinu jus tėvais, o jūs nenorite,

kad aš būčiau jūsų vaikas! Visai išsikalbinėjate, kad tik nereikėtų būti mano tėvais. Tu sakai, mamyte, kad mane myli, tu taip gražiai mane net meilučiu vadini. Bet prašau, mama, taip nekalbėk. Tas man tik skausmą sukelia. Atrodo, kad tu iš manęs juokiesi, tyčiojiesi. Tu tai vadini “apgalvota meile”. Aš nemanau, mamyte, kad tu labai būtumei susižavėjusi mano tėveliu, jeigu jis prieš vedybas tau būtų kalbėjęs apie “apgalvotą meilę”...

Neteko girdėti, kad poetai būtų apdainavę tą apgalvotą meilę, bet žinau, kad didysis jūsų dramaturgas į klausimą, kas yra meilė, atsakė: “Meilė yra sudaryta iš atodūsių ir ašarų. Meilė yra sukurta iš tikėjimo ir tarnavimo. Meilė yra nupinta iš svajonių. Meilė yra troškimas, adoracija, pareiga. Ji visa yra nusižeminimas ir kantrybė. Ji yra mėginimas, vykdymas ir skaistybė”. Tad, mamyte, geriau nekalbėki apie meilę, nes aš mokau atskirti, kas yra tikroji meilė, ir kas tik žema ir pigi savimyla.

Tu mane nori įtikinti, kad man, atėjus į pasaulį, būtų negerai be didelių mokslų ir universitetų. Tu sakai, kad aš sumažinčiau Vytuko ir Birutės laimę. Dėl manęs, mamyte, nebijok. Daug yra pasaulyje žmonių, kurie labai kukliai pradėjo savo gyvenimą, bet pabaigė, įrašydami savo vardus į istorijos lapus. Daug yra žmonių, kurie su tėvų juoda duonele daug toliau nužengė mokslo ir šventumo keliais, negu kiti, maitindamiesi pyragais. Tik pagalvok, mamyte, ar jūsų lietuviškos pirkios, kurių vienintelis papuošalas buvo senas kryžius ir surūkę šventųjų paveikslai, neišaugino žymių žmonių, daug pasidarbavusių Dievui ir savo tautai? Jie užimdavo ir universitetų katedras ir vyskupų sostus ir mokėdavo tinkamai vartoti

kardą, kai reikėdavo ginti tėvynę.

Ką, mamyte, tavo vaikams duos tie patogūs namai su radijais ir televizijomis, tu dar nežinai. Labai gerai suprantu ir atjaučiu, kad daug geriau yra būti negu nebūti. Jeigu man būtumėte leidę ateiti į pasaulį, aš būčiau jums už tai be galo dėkingas. Aš nenoriu pastoti kelio į laimę nei jums, nei Vytukui, nei Birutei. Aš jums visiems norėčiau tik padėti. Bet būkite laimingi ir be manęs. Aš tik linkėčiau, kad nei Vytukui nei Birutei neatsitiktų jokia nelaimė. Kad jų nepakirstų nei mirtina liga, nei priešo kulka, nei koks nors kitas nelaimingas įvykis, kai jūs būsite į juos sudėję visas savo viltis. Taip, aš jums linkiu, kad tai neįvyktų, bet ką gali žinoti Dievo planus... Jeigu kas nors atsitiktų, jeigu Jis jus nubaustų, tada prisidėtų dar ir nauja skaudi bausmė — sąžinės graužimas, kad manęs nėra jūsų šeimoje. Gal tada sakysite, kad gera būtų, jei būtų buvęs dar kitas. Bet gal jau bus per vėlu. Pirmiau patys nenorėjote, dabar Dievas nenorės. Taip dažnai susikryžiuoja Dievo ir žmonių keliai! Tada žmogus galvoja, kad Dievas jį apleido, bet neatsimena, kad pirmiau jis pats Dievą apleido, Jo Įsakymų nepaklausė. Pats žmogus, be Dievo, norėjo suplanuoti savo ateitį, bet nusivylė... Nepadėjo nei automobiliai, nei televizijos, nei kiti patogumai. Kaip dažnai žmogus užmiršta Kristaus žodžius: “Pirma ieškokite Dievo karalystės, o visa kita bus jums duota”.

Nemanyk, mamyte, kad aš tau papavėdžiu tų žemiškų dalykų, tų mašinų, namų, kailinių. Ne, aš jų nepavėdžiu, man malonu, kad tu juos įsigyji. Bet labai man skaudu, kad juos daugiau vertini ir labiau myli negu mane. Tu manęs nenori, manimi nepasitiki, manai, kad aš būsiu tik našta. Mamyte,

O gai aš būčiau tavo ramstis ir paguoda senatvėje. Ką tu pagalvotumei, mama, jei ir tavo motina Lietuvoje būtų panašiai galvojusi apie tave? Ne, ji taip negalvojo, ji tave mylėjo, užtat tu šiandien gali džiaugtis gyvenimu, vyru, vaikais. Tu tikiesi džiaugtis po šio trumpo gyvenimo amžinai. Man šių vilčių nėra, nes tu nenori. Aš nematysiu Dievo, nesidžiausiu amžina laime, nes tu, mano motina, man kelią užstoji, man gyventi neleidži.

Jūs vadinatės katalikais, bet aš abejoju ir tavo, mamyte, ir tėvelio katalikiškumu. Man atrodo, kad daug pagoniškų pažiūrų turite. Atleiskite, kad aš taip atvirai kalbu, kad aš jūsų vaikas, ir dar net negimęs, tėvus tikybos mokau. Man labai nepatiko tavo laiškas, kai kalbėjai apie kunigus ir apie Bažnyčią. Jeigu giliau pagalvosi, suprasi, kad jie turi taip kalbėti, kad jie skelbia ne savo, o Dievo mokslą. Yra pasaulyje dalykų, kurie perviršija ir tave ir mane, prieš kuriuos mūsų siauri, asmeniškai interesai turi nusileisti. Mums reikia mokėti ir pa-

siaukoti ir nusigalėti amžinųjų tiesų šviesoje. Per mažai, mamyte, galvoji apie amžiną gyvenimą, per daug esi susisielojusi tik šiuo laikinuoju.

Iš tavo laiško atrodo, kad nei tu nei tėvelis neturite tikro tikėjimo, pasitikite tik savo menkomis jėgomis. Tokie žmonės man primena priežodį, kurs sako, kad gudrus žmogus perlipa kalnus, perplaukia jūras, pereina ugnį, bet žūva nuo savo paties gudrybės. Tai yra nuo tos gudrybės, kuri buvo grynai žmogiška, be pasitikėjimo Dievu.

Mamyte ir tėveli, aš labai norėjau būti jūsų šeimoje, nebijočiau nei vargo, nei darbo. Norėčiau gyventi, kaip ir jūs, užsipelnyti dangų, būti laimingas, bet kadangi tu, mamyte, ir tėvelis to nenori, tai man lieka tik nebūti, nebūti ir dar kartą nebūti.

Sudiev mamytei, tėveliui, Vytukui ir Birutei. Būkite visi laimingi ir gyvenkite amžinai. Aš nematysiu nei laimės, nei gyvenimo. Niekados, niekados...

Jūsų vengiamas vaikas

*

GIOTTO

(1267 – 1337)

KRISTAUS NUĖMIMAS NUO KRYŽIAUS

Visi laidotuvių dalyviai atvaizduoti
skausmo išraiškoj.

Besiruošiančiai išsiskirti

Brangioji Birutėle!

Tikrai nemokėčiau išreikšti žodžiais to, ką pajutau, gavusi Tavo palaužto gyvenimo liūdesiu persunktą laišką. Gaila, kad taip trumpai terašai, nors suprantu, jog Tau nelengva susikontcentruoti, bestovint gyvenimo kryžkelėje. Norėčiau Tau patėti, paimti Tavo naštos dalį, bet kaip?

Rašai kad Judviejų gyvenimas nebepataisomas, nebeįmanomas, nebe-pakeliamas — viskas įkyrėję, trokšti tiktai ramybės. Ramini save, jog nesi nei pirma, nei paskutinė, esi sveika ir pelnysi sau ir vaikams duoną. Pagaliau žadi kreiptis į teismą ir pasinaudoti šio krašto įstatymų palengvinimais.

Pirmiausia norėčiau maldauti Tave poilsio ir mažos permainos. Jei turi galimybės išvyk pas savo artimuosius, dorus, religingus bei išmintingus žmones. Darbą ir rūpesčius palik namie. Surask laiko ir prisiversk užmiršti, jog be Tavęs namų tvarka, fabriko darbas, ar kišenė nukentės. Visi šitie dalykai yra lengvai pataisomi ir išlyginami.

Jei neturėtum kur kitur nuvykti, tai atvažiuok tiesiai pas mane. Išsiblaškyti, pasilsėti, pasiilgsi savo namų ir savųjų. Nesantaika, panašiai kaip raugas, plečiasi kaip ant mielių pervargusių nervų, nusibodusioje ir iki gyvo kaulo įkyrėjusioje atmosferoje. Tokioje atmosferoje ir blaiviai pagalvoti neįmanoma.

Kitas patarimas būtų: nepamiršk, tuojau pat, pačioje pradžioje, pasitarti su savo nuodėmklausiu! Jei būtų galima, dalyvauti uždarose moterų rekolekcijose. Rekolekcijų atmosfera yra pati geriausia spręsti rimtiems klausimams.

Žodžiu, pirma atgaivink sielą, sustiprink kūną, tada bus galima realiau ir objektyviau vadovautis šiose nelengvose problemose.

Brangioji Birutėle, man yra žinomi šio krašto įstatymai šeimos ir moterystės reikalais. Vieni jų tvarko taip plačiai ir negarbingai pagarsėjusį „divorsą“. Teisėjas radęs rimtų, ar bent tariamai rimtų davinių, išskiria porą legaliai ir jie, praėjus po bylos skirtam laikui, įstatymiškai yra du svetimi žmonės. Kiti įstatymai tvarko taip vadinamą „separaciją“, arba laikiną išskyrimą. Juomi dažniausiai naudojasi moterys, jei vyras būna blogo charakterio, neužlaiko šeimos, arba jei yra kenksmingas ir net pavojingas žmonai ir vaikučiams. Jei priežastys pasirodo gana rimtos, kaltą pusę izoliuoja nuo šeimos gyvenimo. Šiuo įstatymu noris pasinaudoti katalikas, kreipiasi pirma per savo kleboną į vietos vyskupą leidimui gauti.

Pradėjus nuodugniau gilintis į nesugyvenimo priežastis, reikia pasakyti, brangioji Birutėle, kad tikrai rimtų, išsiskyrimą pateisinančių priežasčių yra tik mikroskopiškai mažas nuošimtis. Teismo įsikišimas į šeimos reikalus yra tikra ir rimta chirurginė operacija. Kad ir labai suskaudėjus rankai ar kojai, eiti tuojau pat pas chirurgą ir prašyti ją amputuoti, neišbandžius visų kitų galimybių... argi išmintinga?

Tikiu, kad jūsų nesantaikos pamatuose neglūdi neištikimybė. Tuo atveju klausimas yra pataisomas, ar bent lengviau sprendžiamas. Drįstu spėti, jog jokia jėga nenuves Tavęs prie teismo durų, jei bus abipusė ištikimybė.

Bet jei jau pasiryžai būtinai pasinaudoti teismu ir bent laikinai išsi-skirti, prašau, melste meldžiu, gerai susimąstyti ir apsisvarstyti.

Gal truputį daugiau atsakomybės skirsiu Tau. Bet reikia nepamiršti, jog Dievas sutverdamas didelėms ir kilnioms pareigoms moterį, suteikė jai daugiau kantrumo, atlaidumo, meilės ir švelnumo. Taigi, iš moters daugiau ir reikalaujama.

Aš labai suku sau galvą, kas Tau atsitiko. Ar Tu pervargai? Ar trokšti savarankiškumo? Viskas suprantama. Tu dirbi fabrike, kuomet moteris ir motina turėtų didesnę savo laiko dalį pašvesti šeimai ir namams. Nuovargis turėjo padaryti Tave nekantaria, iššaukti Tavyje protesto bangas prieš vyro netaktus, kuriuos, būdama normaliose sąlygose, ramiai ir gydančiai apeitumei. Nuovargis padarė Tave apatiška ir truputėlį suvyriskėjusią, gi Tavo “piece-work” iššaukia automatiškų veiksmų, kurie pripildė Judviejų gyvenimą ir dabar prozaškai aptemdo ir šiaip jau gana pilkas dieneles svetimame krašte. Visa tai nėra nepataisoma ir nepagydoma. O pagydyti galėtų padėti ir ramus apsigalvojimas ir apsvaistymas visos eilės net Tavo pačios iškeltų dalykelių.

Pirmoje vietoje minite esanti pajėgi užsidirbti sau ir vaikams duonele. Ar tokia, iš paviršiaus žiūrint, nekalta ir teisinga mintis nėra kartais veržimasis į savarankiškumą, į laisvę, taip būdingas šio krašto moterims? Ir tas moters darbas, ypač kur jis ne būtinai reikalingas pragyvenimui, ar jis nėra nedėkingas jėgų pertempimas, taip žalingai veikias į moterį, žmoną ir motiną?

Gal nemažai ir Pati esate skaičiusi apie visas tas blogybes, kurios savaimė plaukia iš skyrybų, kaip palaužtas tikėjimas, apleisti vaikučiai, ir vi-

sa eilė kitų? Tada duonelės problema pasidaro tokia paprastutė!

Reiktų Tau prisiminti ir tą tyrą meilę ir tuos laikus, kai abuėjote prie altoriaus. Ten padaryta priesaika jus riša dar ir šiandien ir riš iki karsto. Moterystės ryšys, surištas **palaimintos santuokos** metu, yra šventas, kilnus, nors akims ir nematomas. Jis jungia ir lydi abi pusi per visą gyvenimą. Kad ir kažkaip stengsies jį nutraukti, neištengsi.

Bendras gyvenimas greit suardomas, bet pamėgink jį atstatyti! Kalbi šiandien tik savo lūpomis. Bet neužmiršk kad Jūsų auginami vaikučiai yra **bendras** jūsų reikalas. Šiandien jie negali kalbėti šeimos klausimu, bet juk jie irgi suaugę...

Prisimink, Birutėle, jog džiaugsmas ir skausmas, patirtas moterystėje, lydės ir riš jūsų sielas per visą gyvenimą. Jo irgi neišnaikinsi! Jūs džiaugėtės pirmu prasikalusiu kūdikio danteliu ir abu spindinčiais veidais mėginote subarškinti šaukšteliu ir įsitikinti, jog tikrai dantukas prasikalės... Arba kokia maloni staigmena buvo, kai vaikutis žengė pirmą žingsnį į tėvelio ar mamos glėbį! Ne vien džiaugsmas, bet ir rūpesčiai, vaikučių ligos, nemiegotos naktys prie lovytės jums buvo saldžios, kai jūsų mažasis ar mažoji eidavo sveikyn. Pagaliau karo išgyventos baisenybės, bombos, gaisrai, artimųjų nežinomas likimas, ar baidi mirtis, ar... toji pasidalintoji sausa duonos plutelė tarp judviejų išpaudė amžinus ir nebeištrinamus išpūdžius, kurie lydės jus kiekviename žingsnyje.

Ir jei Tu šiandien pasirinksi gyvenime būti viena — kentėti ir džiaugtis turėsi viena. Toji vienvė Tave lydės, einant į bažnyčią ir į krautuve; viena būsi žmonių draugijoje ir pasilinksminimuose. Būsi išstatyta tolimų

žmonių dviprasmiškumui, smalsuolių klausinėjimams ir dažnai neužtarnautoms apkalboms.

Žinau, Birutėle, jog esi išauklėta doroje ir religingoje šeimoje, tai šventą pareigą ir motinystę statysi aukščiau visako. Jei įvyktų ir tai, ko aš Tau nelinkiu, Tu būsi **viena**.

Atsimink, Brangioji, jog kiekvienas gyvis, kiekvienas žmogus įauga į savo luomą ir paskirtį. Pripranta.

Jei Tu šiandien ir turi kokią brangenybę dėžutėje, Tu jos nevertini ir nė negalvoji apie ją. Bet jei jos netektum, kaip imtum gailėtis ir ieškoti!

Gal pirmasis pavasario spindulėlis atneš Tavo sielai ir širdžiai nerimastį ir abejones...

Pagaliau mūsų karta palengva pereina į savo gyvenimo saulėlydį, o ką ir bekalbėti apie amžinybę! Ar nereiktų ir apie tai pagalvoti?

Tavo vienatvės didžiausi liudininkai bus Tavo vaikučiai. Gal jie bus kuklūs ir neparodys to, kas jų mintyse ir širdyse vyksta, bet jie irgi kentės. Vaikai **pavydės** kitiems vaikams, kurių šeimos nėra sugriuvę. Vaikai jaučia tėvą kaip šeimos **nuosavybę** ir nori ją turėti augdami, ar bent užaugę. Vaikai iškels, o ir savaime iškils visa eilė klausimų: auklėjimas, religija, pašaukimas, šeimos ir mokslo reikalai, brendimo trapiusias amžius. Visa tai vargins Tave ir dažnai bus neišsprendžiami be tėvo. Žemaitijoje vartojama patarlė: “Mažas vaikas žiurstą drasko, didis vaikas širdį plėšo” yra šventa liaudies išmintis.

Paprastai šeimos papročiai, pasakos, šeimos juokai ir vargai bei džiaugsmai yra susiję su kraštu, religiniais bei tautiniais motyvais. Įvairiomis progomis apvaikščiojamos šventės, sukaktys ir tt. ir tt.

Kaip pasijusi, Birutėle, Tu ir Tavo vaikučiai palaimintų Kūčių vakarą be tėvo? Prie žibančios eglaitės? Argi išplėši iš vaikų lūpų tą “Tėve mūsų”, kurį jie kalbėjo, jums visiems drauge gyvenant, už mamytę ir **tėvelį**?

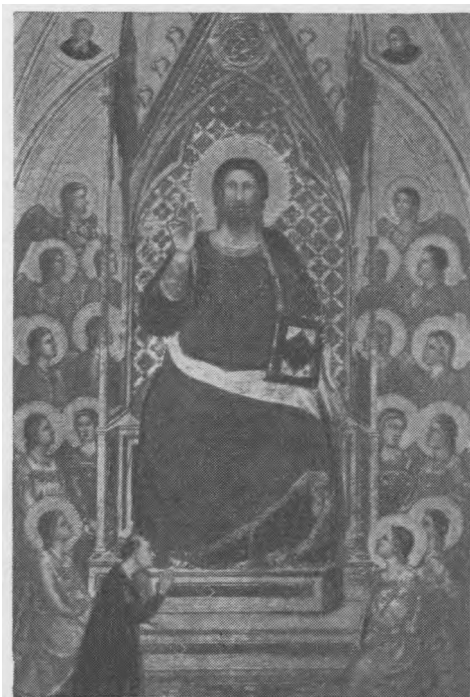
Net pasakos, artimos savo būviui pasakos, negalėsi pasekti, nes mūsų tautosakoje nerasi pasakų apie išsiskyrusią motiną; greičiau tik apie žiaurią pamotę, girtuoklį tėvą, pamestą žmoną ir vaikus.

Teko man kartą stebėti išsiskyrusios šeimos vaikučius, pievelėje žaidžiant kaštanais. Žinoma, jų pasaulyje tėvelis ir mamytė suprantami, kaip neišskiriamos būtybės. Taigi, jie dėstė tenai kaštanus. Pats didžiausias tai tėvelis. Mažesnis — mamytė, o vaikučiai — patys mažieji... Ir štai jų vaizduotes glostančiame momente atėjo jų išsiskyrusi mama pietums kviesti. Vaikučiai pasijuto sugauti savo pasakų ir žaidimų pasaulyje, liūdesys apgaubė jų veidelius...

Sutinku su tuo, jog garbinga motina ne tik išaugins ir išauklės savo vaikus, bet ir iškels juos. Tačiau lengviau bus tai pasiekama tikrai našlei, ar likimo išskirtai, arba pamestai moteriai, negu pačiai atsiskyrusiai.

Tavo vaikučius viešoji opinija lydės per gyvenimą, per mokslo įstaiigas, visą jų ateitį. Pagaliau kils ir jų gyvenime nesusipratimų. Gal jie bus vedę, ištekę ir, neduok Dieve, jei jų priešingoji pusė ims prikaišioti: “jau ir tavo motina nesugyveno su vyru, pametė!” Čia nieko nereikia, kuri pusė kalta buvo, nes gyvybė buvo duota vaikui per tėvą ir motiną.

Dar rašai trokštantį ramybės. Mano Geroji! Sunku tau sugyventi su daug skausmo teikiančiu vyru. Bet neužmiršk, jog nuo tos dienos prarasi visą ramybę, kai pasijusi **viena**, “išsilaisvinusi”. Namuose sukelta triukš-

Giotto

Kristus

mo ir neramybės banga užaina ir praeina, kaip ir gamtoje: čia saulutė, čia siaučia vėjai, dargana, čia vėl giedra. Gi toji banga, kuri užlies Tavo širdį ir kurią tariamai vadinsi ramybe, bus nuliūdimas, **prarasta ramybė**. Jos neapčiuopsi ir nepajusi, iki nebūsi išbandžiusi.

“Nebūsiu pirma, nei paskutinė”... Suprantama. Tačiau vargiai bus Tau lengviau kentėti, kad kiti prieš Tave, su Tavimi ir po Tavęs kenčia? Jei tik Tu pasibelstum į tas išsiskyrusiųjų širdis ir gautum teisingą atsakymą — labai skaudžiai apsviltum ir verktum dėl jų nelaimingo gyvenimo. Jų sielos apsunkintos, o sąžinės vis priekaištauja. Jie yra parkritę po nepakeliamu svoru, tik dažnai neranda nei Dievo, nei kelio, nenusilenkia teisingumui, o norėdami žmonių akyse pasirodyti laimingi — jie veidmainiauja.

Gal tos dvasinės naštos slegiama ne viena pora, kiek pagyvenusi atskirai, vėl susitaiko ir susieina. Bet didžiulė dalis, vien dėl viešos ambicijos ir opinijos, užgautos sielos, dėl žmonių akių ir ausų neranda kelio atgal. Taip jie ir lieka ir blaškosi audros ir abejonių jūrose. Dažnai jie būna kitų nesuprantami ir vengiami, kaip negeistini ir pavojingi kitiems.

Užsimeči savo laiške, norinti “pasinaudoti šio krašto palengvinamais įstatymais”. Taip, šis kraštas yra visam pasauliui žinomas savo “divorsų” daugybe. Bet ar tai yra jo garbei? Ir ar tai nėra įrodymas, jog “divorsai” nieko nepataiso, šeimyninio gyvenimo nepagerina? Nejaugi mes, smūtkelių krašto ir Marijos žemės vaikai įsijungsime į šitą savimylės ir aistrų smaugiamųjų būrį? Nejaugi mes išsižadėsime gražiųjų mūsų tautos šeimyninių idealų?

Trumpais bruožais apibėgusi tai, ką geidžiau Tau pasakyti, norėčiau pabrėžti, jog atsakomybė prieš Dievą, prieš vaikus, ir išvilkinimas šeimos nesugyvenimo į dienos šviesą persekios Tave, bus jautriausi Tavo geros širdies refleksai, kuriuos pajusi tuomet, kai galės būti per vėlu. Tai bus ne dalinė nesantaika, bet visapusiškas skausmas ir nelaimė.

Prisimena man sužeisto ir labai kenčiančio kario žodžiai jį beguodžiančiam kapelionui: “Oh liebe Zahnschmerzen!” Ir nesantaika namuose galima prilyginti prie “malonaus dantų skaudėjimo”, sugretinus jį su didžiosiomis sielos kančiomis. Vadovautis savo sąžine, mokėti atleisti, tarti vieną, tik vieną **gerą žodį**, kurs yra galingesnis už stipriausias armijas, žodį, kuris tirpdo stipriau už saulę ledus, guodžia ir stiprina, net pakelia iš mirties. Tą žodį įkvėps Tau tas, Kurs guodė apleistus ir

ATSAKYMAI TERESEI

Antrame šių metų numeryje buvo ištrauka iš aštuoniolikos metų mergaitės Teresės laiško. Ten ji paliečia kai kurias šių dienų jaunimo problemas ir prašo to paties jaunimo atsakymo. Jau į redakciją atėjo keletas laiškų, kurių svarbesnes mintis čia paduosime.

J. Papartis rašo:

Iš Tavo laiško, mieloji Terese, atrodo, kad būsi viena iš Tumo-Vaižganto ieškomų “deimančiukų”, kurių šiandien ir su žiburiu būtų sunku rasti. Esi jau aštuoniolikos metų, pasiekusi savo žydėjimo laikotarpį, ir su-

vargstančius ir Jis atlygins šimterio-pai už Tavo geras intencijas, darbą ir pasiaukojimą šeimos labui.

Žinau ir pažįstu Tave, Birutėle, jog paveldėjai iš motinos atlaidžią ir gerą širdį, o iš tėvo protą! Elkis taip, kad Tavo vaikučiai galėtų Tavim didžiuotis ir suaugę. Raminkis ir žinok, kai kieno siela verkia iš skausmo, tas žino, jog labiausiai nepataisomoje situacijoje, skaudžiausiam momente — pradeda gerėti!

Visad Tavo J.

Red. prierašas: Šitas laiškas įgau-na ypatingos vertės, kad yra išplaukęs iš persiskyrimo tragediją išgyven-usios širdies.

gebėjai išlaikyti mergaitės dorybių žiedą — kuklumą, jau nekalbant apie tai, kad iki šiol apsiėjai be “simpatijų” ir kitų “nuotykių”. Mergaitės pasisekimo raktas yra kuklumas, kuris lygiai traukia ir žavi tiek rimtą, tiek “nuotykių” kelią išėjusį jaunuolį. O kad kartais, būdama kukli, lieki mažiau pastebėta, tai tuo geriau: mažiau bus progų nusvilti sparnelius lyg tam drugeliui, aklai puolančiam į liepsną. Kai Tave puoš kuklumas, rečiau pervers širdį nuodingos apsimylimo strėlės, kurių prisilietimas ne tik sugriaua laimę, bet labai dažnai baigiasi ir didesne tragedija. Be to, argi rimtas gyvenimo problemas norėtum spręsti pasilinksminimų salėse? Suklvtum, mieloji. Ten ne rimti gyvenimo klausimai sprendžiami, bet vien lengvai leidžiamas laikas, prisakant daug gražių žodžių ir komplimentų.

Jei Tavo troškimas yra įsigysi profesiją ir sukurti lietuvišką šeimą, tai ne ten Tavo vieta. Jei gyvenimo draugo tik pasilinksminimų salėse ieškosi — nusivilsi.

Tapti “širdies karaliene” vienam vakarui, savaitei, ar net mėnesiui, nėra didelė problema, atitinkamai pasitepliojus veidą ir mokant pavartyti akis. Bet tapti gera žmona, pavyzdin-ga motina — jokios kosmetikos nepadės, reikia turėti dorybių: Tavo minėto kuklumo, skaistumo, darbštumo ir pareigos supratimo. Šių dorybių už pinigus nenupirksi, ir tik linksmam laiko praleidimui jos visai nereikalingos. Jei Tu, pasipuošusi ne madingiausiomis sukniomis, bet minėtomis dorybėmis, trumpalaikiui pasismaginimui netiksi, tai nėra ko dėl to liūdėti. Turėtum tik džiaugtis, nes rimtas vyras, kurio tikslas ne aki-mirksnio malonumas, bet šeimos laimė, ieško ne “vakaro karalienės”, ne “skraidančio drugelio”, ne “kylan-

CIMABUE

(1240 – 1303)

**MARIJA SU VAIKELIU,
APSUPTA ANGELŲ**

S. Maria Novella — Florencijoje

Beveik nuo krikščionybės pradžios iki 13 amžiaus tapyboje viešpatavęs bizantiškasis stilius buvo turtingas turiniu, bet labai vargingas forma. Tiesių, sustingusių linijų paveiksluose nebuvo jokios gyvybės. Nauja tapybos era prasidėjo Italijoje 13 amž. pabaigoje. Šio naujojo gotiškojo stiliaus pirmūnas buvo Cimabue, kuris, stebėdamas natūralų gamtos gyvenimą, stengėsi duoti gyvybės ir savo paveikslams. Tuo pačiu keliu pasuko ir kiti jo amžininkai, ypač Duccio (1278-1320) ir Pietro Cavallini (žiūr. 125 psl.). Jų pramintu keliu dar drąsiau pradėjo žengti garsusis Giotto, kuris iki šiol tylinčiai, negyvai bizantiškajai kūrybai įkvėpė gyvybės ir dvasios, leido jai atgyti ir prakalbėti.

čios ar krintančios žvaigždės”, bet rimtos ir kuklios mergaitės.

“Senas be maldos, o jaunas be pasilinksminimo — niekam netinka”, sako priežodis. Jaunimui reikia linksmintis, bet būtų klaidinga manyti, kad linksmas gali būti tik šokių salėse. Daug džiaugsmo gali rasti, lankydamas muziejus, rimtus koncertus, užsiiminėdamas literatūra, muzika, sportu. O kiek gaivinančio džiaugsmo duoda gamta! Juk tik tas joje ne-

randa grožio, nesistebi jos stebuklais ir nesemia sau iš jos jėgų, kieno sąžinė nerami. Koks salių papuošimas gali prilygti įvairiaspalvėmis gėlėmis nusėtai pievai, kokios dekoracijos vingiuojančiom upių pakrantėm, kokio džazo muzika miško ar jūros ošimui?

Sakai, kad abejoji, ar išters jaunystė. Bet jaunystė neturi abejoti, ji turi visas sunkenybes nugalėti. Turi turėti vilties, kad jei šiandien ir ne-

viskas gera, tai rytoj bus geriau. Nėra to blogio, kurs neišeitų į gerą. Bendrai, iš laiško sprendžiant, Tavo padėtis anaipol nėra tokia bloga, kaip pati manai. Jeigu Tave vienam ar kitam pasilinksminime mažiau šokdino ar mažiau dėmesio kreipė, tai bus geriausia, jei ir Tu į visa tai dėmesio nekreipsi. Pamatysi, viskas susitvarkys savaime. Tas, kurs bus Tau skirtas, kartų atkreips į Tave dėmesį, Tu rasi vietą jo širdyje.

Klysti manydama, kad "Laiškuose Lietuviams" keliamas mergaitės tipas tinka tik vienuolynui. Žinoma, jis tinka ir vienuolynui, bet tokia mergaitė tinka būti ir gera, pavyzdinga motina bei žmona. Kuklios ir skaisčios mergaitės laukia ne tik vienuolynai, apie ją svajoja ir kiekvienas rimtas berniukas.

Rimta dabartinė padėtis ir mūsų tėvynės kančios reikalauja iš kiekvieno mūsų bent mažutės aukos, kad mes per daug nesiskirtume nuo savo brolių ir sesių, kovojančių persekiojamoje tėvynėje. Ar šiose aplinkybėse mes galėtume ramia sąžine svajoti apie tuščius malonumus, apie mišrias šeimas, ar nerasime tinkamų savųjų tarpe? Gyvenimo praktika rodo, kad mišrios vedybos nedaug kam laimę teatnešė.

Patarčiau Tau, mieloji Terese, dar porą ar trejetą metų pagyventi taip, kaip iki šiol gyvenai, o nė nepasijusi, kai surasi tai, ko trokšti. Taip, tikrai surasi ir būsi laiminga.

Sesė Aukštaitė:

Iš Tavo laiško, brangioji Terese, matyti, kad esi protinga mergaitė, todėl aš, būdama daug vyresnė ir ištėkėjusi, patariu ir toliau nepamesti galvos. Sutinku, kad vyriškasis jaunimas yra apakintas naujo pasaulio margumo. Bet nenusimink, nes tai yra tik laikinas dalykas. Jau dabar

matome ne vieną atsitikimą, kur mūsų jaunuoliai karčiai apsigyvlė, susižavėję svetimais blizgučiais. Kiti jau daug iš draugų klaidų pasimokė. Dar truputis laiko, ir mūsų berniukai pasijus vėl esą stiprios dvasios, tvirto charakterio ir nepalaužiami tautos sūnūs lietuviai. Be abejo, tik tokių ir žmonių sau ieškos.

Todėl neimk pavyzdžio iš vėjavaiškių mergaičių, jos tegul ima iš Tavęs. Berniukai, kurie paskui tas mergaites laksto, niekados Tavęs nepadarytų laimingos. Vedybos, sudarytos pasiremiant įvairiais atsitiktiniais, yra ne palaima, o gyvenimo kančia. Tu dar esi jauna, o kantrybė ir nepalaužiama valia viską nugali. Tikiu, kad po poros metų į tą patį žurnalą parašysi, kad šie žodžiai buvo teisingi. Kilni siela yra puošniausias mergaitės rūbas, todėl niekad jo nepamesk.

Kiti laišškai

Dar vienas kitas berniukas rašė, kad mergaitė kartais per daug įsivaizduoja ir pučiasi. Jos nori, kad berniukai visados paskui jas lakstytų. Jei berniukas bus tikrai drovus, tai nuo tokios mergaitės tuoj nutols, nors ji jam ir patiktų. Berniukas turi šokiuose ar kitose panašiose aplinkybėse parodyti iniciatyvos, bet ir mergaitė neturi būti per daug pasyvi, neturi nuolat tik vaidinti, bet parodyki daugiau atvirumo ir nuoširdumo.

Minėtuose laiškuose buvo daug naudingų ir gražių minčių. Teresė, be abejo, už jas bus dėkinga. Bet visiems rašiusiems yra dėkinga ir

"L. L." Redakcija

Moterys yra kaip upės: kol jas laiko krantai, sodrina visa, bet kai patvinsta, krantams jų nesulaikant, visa naikina.

R. Tagore

LIUTERONAI

Liuteronai yra Martyno Liuterio sekėjai. Šitas žodis pirmą kartą buvo pavartotas paties popiežiaus bulėje, kuria jis 1521 m. ekskomunikavo Liuterį. Žodis „liuteronas“ dar pakartojamas oficialiuose popiežiaus raštuose ir vėliau, bet jis jau apima ne tik Liuterio, bet ir Zvinglio sekėjus. Patys protestantai ilgai to žodžio nevartojo, jie mėgo išsireiškimą: „mūsų reformuotoji bažnyčia — unsere reformierte Kirche“. Tik vėliau, kai prasidėjo ginčai su Kalvinu, kai jau buvo aišku, kad protestantizmas eina dviem kryptim, buvo pradėta vartoti išsireiškimai: „Liuteronų Bažnyčia“ ir „Reformatų Bažnyčia“. Reformatai yra vadinami ir Kalvinistais.

Pats Liuteris nemėgo žodžio „liuteronas“, bet norėjo, kad jo sekėjai būtų vadinami krikščionimis („christlich“). Ir dabar kai kurios jų bažnyčios vengia šio vardo. Pvz. Prancūzijoje liuteronai yra vadinami „Augsburgo Konfesijos Bažnyčia“. Kai kur jie yra tiesiog vadinami krašto vardu, pvz. Švedijos, Norvegijos, Danijos, Suomijos bažnyčios. Mat, šiose šalyse jie sudaro didžiumą, todėl nėra pavojaus, kad būtų sumaišyti su kitomis tikybomis. Pati valstybė šiose šalyse Liuteronų Bažnyčią laiko savo Bažnyčia.

Liuteronai taip nesiskaldė į sektas, kaip anglikonai. Jie stengėsi susijungti ir su Reformatais. Prūsijoje liuteronai ir reformatai buvo sudarę konfederaciją (1785 m.) ir pasivadinę bendru „evangelikų“ vardu.

Dėl liuteronų atsiskyrimo Katalikų Bažnyčia, be abejo, liūdi. Panašiai, kaip motina, jeigu nuo jos pabėga dukra. Kad ir kaip bebūtų kalta dukterė, motina ir save kartais kaltina, sau priekaištauja. Mano, kad jei nebūtų sakiusi vieno ar kito žodžio, jei nebūtų jos, nors ir užpelnytai, baudusi, gal ji ir nebūtų pabėgusi, gal būtų pasilikusi gyventi vienybėje. Vienas Liuteris, be abejo, nebūtų tiek žmonių nuo Katalikų Bažnyčios atitraukęs, jei nebūtų buvusi tam paruošta dirva. Tiesą sakant, toje dirvoje ir pats Liuteris išaugo. Pažvelkime į vieną kitą istorikų nurodytą faktorių, padedantį mums suprasti protestantizmo kilmę.

Katalikų Bažnyčios būklė Viduramžiuose

Viduramžiuose Bažnyčia buvo tokia galinga ir savo įtaka taip persunkusi visas valstybes bei jų gyvenimo formas, kad nebuvo reikalo ypatingai budėti ar bijoti pavojų. Atrodė, kad tada krikščionys galėjo bijoti tik mongolų, turkų ar kitų barbarų, bet tur būt, nedaug kam į galvą atėjo, kad didžiausias pavojus glūdėjo pačioje Bažnyčioje, jos dvasiškijoje. Šiandien gal mums nuostabu, kaip tas pats Liuteris taip greitai galėjo tapti kunigu. Vos tik pradėjo savo teologines studijas, ir štai po poros metų jau kunigas! Per tokį trumpą laiką buvo neįmanoma įsigyti tinkamą teologinį išsilavinimą ir bažnytinę bei asketinę dvasią. Panašiai buvo ir su kitais tų laikų kunigais. Dvasiškijos išsilavinimas ir drausmė labai šlubavo. Tik po Tridento susirinkimo buvo padaryta tinkamų reformų.

Renesansas ir Humanizmas

Su romėnų ir graikų kalbų bei meno studijomis įsiskverbė ir tų tautų pa-

goniška dvasia. Sakoma, kad daugelis krikščionių, net ir dvasiškių, geriau pažinoję senovės pagonių dievaičius, negu savo krikščioniškąjį Dievą. Pvz. Erazmas, didžiausias tų laikų humanistas, nors buvo kunigas, bet manoma, kad niekadęs savo gyvenime nėra laikęs Mišių. Nebuvo studijuojama tikroji teologija ir filosofija, bet užsiiminėjama tik tuščia kazuistika.

Nacionalizmas ir Avignono Schizma

Su naujaisiais amžiais atėjo ir naujas tautinis susipratimas, kartais gerokai perdėtas. Katalikų Bažnyčią tada valdė italai ir prancūzai. Kai popiežius sėdėjo Romoje, aukštąją dvasiškiją sudarė beveik tik vieni italai, o kai popiežiaus sostas buvo perkeltas į Avignoną, kardinolais buvo skiriami daugiausia tik prancūzai. Liuteris kovoje prieš Bažnyčią labai pabrėžė germanišką elementą ir dėl to turėjo didelį pasisekimą. Į savo pusę jis patraukė žymią Vokietijos diduomenės dalį. Kituose kraštuose buvo panašiai: protestantiškas judėjimas pasireiškė kaip tautinis atbudimas.

Buvo tikra nelaimė, kad Klemensas V, anksčiau buvęs vyskupas Bordeaux mieste, 1307 m. perkėlė Šv. Petro sostą iš Romos į Avignoną. Septyni popiežiai valdė Bažnyčią iš Avignono, kurie ten išbuvo 70 metų, t. y. iki 1377 m. Tas laikotarpis yra vadinamas Katalikų Bažnyčios Babilonijos Nelaisve. Popiežiaus prestižas labai nuo to nukentėjo: jis neteko savo universalios reikšmės ir buvo prancūzų karalių nelaisvėje.

Paskui įvyko Vakarų Schizma, kuri tęsėsi nuo 1377 iki 1417 metų. Kai Grigalius XI nutarė grįžti į Romą, prancūzų kardinolai išsirinko Avignone kitą popiežių. Pradžioje net visa krikščionija buvo pasidalinusi į dvi

dali — nežinojo kurio klausyti. Martynas V (1417) atnešė vienybę, bet paskutinis antipopiežius mirė prie Nikalojaus V, kuris pradėjo valdyti Bažnyčią 1447 metais. Iki šio laiko Bažnyčia pergyveno didžiausią nelaimę. Istorikai mano, kad jei to nebūtų įvykę, būtų buvęs geriausias laikas Bažnyčiai laimėti mongolus, kinus ir kitas pagoniškas tautas. Bažnyčios silpnybė pasinaudojo ir turkai, 1453 m. užimdami Konstantinopolį ir sugriaudami Bizantijos imperiją.

Kai kurie dar pridėjo ir kitas priežastis, dėl kurių žmonės pradėjo tolti nuo Bažnyčios. Tai buvo Naujojo Pasaulio atradimas (1492 m.) ir spaudos išradimas. Spauda jau ir tada, panašiai kaip ir šiandien, buvo panaudota kovai prieš Bažnyčią. Tai padarė humanistai. Naujasis Pasaulis nebuvo artimas Bažnyčiai. Ispanams priklausė didelis nuopelnas, kad bent dalis to pasaulio prisijungė prie Katalikų Bažnyčios, bet kita didelė dalis vis dėlto tapo protestantizmo tvirtove (Šiaurės Amerika).

Liuterio asmenybė

Liuteris turėjo kelias svarbias ypatybes, kurios jam padėjo tapti naujo religinio perversmo vadovu. Pirma, jis buvo vienuolis. Antra, jis buvo blogas vienuolis. Ir tokių, kaip jis, buvo nemaža tais laikais, todėl neuostabu, kad jo mokslas daugeliui patiko. Liuteris priklausė prie tokių vienuolių, dėl kurių patys protestantai peikia ir keikia Bažnyčią ir kurie davė pradžią protestantizmui. Pats Liuteris prisipažįsta, kad jis jau taip toli buvo nuėjęs savo apsileidime, jog jam buvo svetimi dalykai ir Mišios, ir Brevijorius, ir Celibatas. Toks gyvenimas, be abejo, yra atviras kelias į visišką dvasios bankrotą. Jis savaime veda ir prie garsiosios Liuterio išga-

nymo (justifikacijos) teorijos: žmogus esąs visiškai sugadintas, jis nieko gera iš savęs negalės padaryti, visi jo veiksmai — tik nuodėmės. Vienintelis išsigelbėjimas — ne žmogaus, bet Kristaus nuopelnai. Juk žmogus nieko negali užsipelnyti. Jam yra negalimas bet koks vidujinis atgimimas ar atsilyginimas už savo nuodėmes. Užtenka tik tikėti, ir Kristus tave išgelbės, nelaukdamas iš tavęs jokių gerų darbų ar nuopelnų. Iš čia yra kilęs tas garsusis posakis: “Pecca fortiter, crede firmiter — et salvus eris”. Tai reiškia, kad gali daryti nuodėmių, kiek tik nori. Užtenka tik tikėti, ir būsi išganytas.

Liuterio mokslas

Liuterio mokslas yra charakteringas visam protestantizmui. Tik Kalvinas su savo predestinacija davė pradžią kitai protestantų šakai. Svarbiausias protestantų dokumentas yra “Augsburgo Konfesija”, paruošta 1530 metais. Liuterio eretiškos idėjos jau buvo aiškiai matomos 95 tezėse, kurias 1517 m. jis buvo prikaltęs prie Wittenbergo universiteto bažnyčios durų. Antras svarbus dokumentas yra “Melanchtono Apologija”, kurioje jis gina “Augsburgo Konfesiją” ir puola katalikų paruoštą tos konfesijos kritiką. Trečias dokumentas yra “Šmalkaldo Punktai”, kurie buvo paruošti būsimam Visuotiniam Bažnyčios Susirinkimui. Protestantai prašė, kad popiežius tą susirinkimą sušauktų, bet kai buvo sušauktas toks susirinkimas Tridente, tada protestantai jau nebenorėjo jame dalyvauti. Kitas dokumentas yra “Melanchtono Traktatas”, pridėtas prie “Šmalkaldo Punktų”. Čia jau aiškiai pasakyta, kad popiežius neturi jokio autoriteto gavęs iš Dievo valdyti Bažnyčią. Taip pat atmetė kunigiškus šventimus, ku-

rie palieka neišdildomą ženklą. Protestantai kalba apie šventimus, bet tie jų šventimai nėra tokie, kaip Katalikų Bažnyčioje, t. y. neįspaudžia neišdildomo ženklo — kunigiško charakterio. Dar galima paminėti kitą dokumentą “Formula Concordiae” (1577 m.), kuriame yra kalbama apie skirtumus tarp Liuterio ir Zvinglio.

Dabar trumpai paminėsime kai kuriuos svarbesnius Liuterio mokslo klausimus, skirtingus nuo Katalikų Bažnyčios.

Nuodėmės supratimas

Katalikams nuodėmė yra laisvas žmogaus veiksmas, prasižengiant Dievo įsakymams. Tiek papildai nuodėmių, kiek kartų tą blogą veiksmą padarai. Jeigu visiškai laisvai, pilnai suprasdamas, peržengei svarbų įsakymą, padarei sunkią nuodėmę. Jeigu įsakymas nėra toks svarbus arba jei trūksta valiai laisvės ar protui pažinimo, tai gali būti tik lengva nuodėmė. Liuteris šių skirtumų nepripažįsta, jis kalba tik apie nuodėmę arba, geriau sakant, apie tam tikrą sielos stovį, apie natūralų ir visuotinį žmogaus prigimties sugedimą. Jeigu obuolys yra supuvęs, anot jo, tai jis nėra sveikas, ir nebėra prasmės kalbėti apie daugiau ar mažiau. Pati žmogaus prigimtis yra nuodėminga, taigi, nuodėmė nėra **padaroma**, bet ji **yra**, ji gyvena, kol gyvena žmogus. Taigi, Liuteris nedaro skirtumo tarp gimtosios nuodėmės ir žmogaus asmeniškų nuodėmių.

Laisva valia

Po gimtosios nuodėmės žmogus turi laisvą valią tik **išoriniuose** dalykuose, bet ne **dvasiškuose**. Jis turi laisvą valią stovėti, miegoti, valgyti, gerti, bet neturi laisvos valios atlikti dvasinių veiksmų: mylėti Dievą, Jo bijoti,

Juo pasitikėti. Liuteris žmogaus nuodėmingumą labai padidino. Protestantai sako, kad katalikai, kalbėdami apie kasdieninę nuodėmę, Dievą padarė panašų į žmogų, kuris gali **labai** supykti, **nedaug** supykti. Jų nuomone, katalikai per lengvai žiūri į nuodėmę. Atsižvelgiant į žmogaus menkumą ir Dievo didumą, kiekviena žmogaus nuodėmė yra didelė. Tačiau Dievo malonė esanti tokia didelė, kad ji dėl Kristaus nuopelnų tų nuodėmių **neužskaito**. Bet tų nuodėmių **neišdildo** ir **neatleidžia**, kaip moko katalikai.

Kas per daug nesigilina į teologinius skirtumus tarp katalikų ir protestantų, gali manyti, kad protestantai yra labiau nusižeminę, nes laiko save didesniais nusidėjėliais negu katalikai. Juk katalikas kartais visai ramia sąžine gali pasakyti: „Aš nesijaučiu turįs sunkių nuodėmių“. Protestantas to niekad negali sakyti, nes jis visados gyvena **nuodėmės stovyje**.

Protestantai didžiuojasi, kad jie Dievą laiko gailestingesniu ir Jo malonę didesne, negu katalikai. Liuteris mano išskaitęs savo išteisinimo teoriją iš šv. Pauliaus laiško Romėnams, kur pasakys: „Nes mes esame tos nuomonės, kad žmogus išteisinamas tikėjimu be įstatymo darbų“ (3, 28). „Įstatymo darbais“ čia reikia suprasti Mozės įstatymo apeigų laikymą. Bet Liuteris visai kitaip tai supranta ir taip filosofuoja: „Taigi, matai, koks turtingas yra žmogus krikščionis, kad net norėdamas ir bet kokiomis nuodėmėmis negali prarasti savo išganymo, jeigu tik tiki. Jokios nuodėmės negali žmogaus pražudyti, nebent tik netikėjimas“. Taigi, jei žmogaus išganymas priklauso vien tik nuo tikėjimo, tai nėra jokio reikalo lavintis dorybėse, nėra reikalo laikyti įsakymus, nėra reikalo daryti ge-

rus darbus. Bet šv. Jokūbo laiške aiškiai parašyta: „Nes kaip kūnas be dvasios, taip ir tikėjimas be gerų darbų yra miręs“ (2, 26). Visas laiškas kalba apie gerų darbų reikalingumą. Todėl šis laiškas Liuteriui labai nepatiko, jis jį pavadino „šiaudiniu laišku“. Bet šis laiškas priklauso prie Šv. Rašto lygiai taip, kaip ir šv. Povilo laišakai.

Šv. Raštas

Mums, katalikams, yra du tikėjimo šaltiniai: Šv. Raštas ir Tradicija. Liuteris atmetė Tradiciją, jis pripažįsta tik Šv. Raštą. Mes žinome, kad apaštalai ne viską surašė, ką girdėjo iš Kristaus. Po to, kai buvo parašytos evangelijos, kai kurie apaštalai dar ilgai gyveno ir mokė gyvu žodžiu. Jų mokslas buvo Kristaus mokslas, nes jie mokė tai, ką buvo iš Jo girdėję.

Mes, katalikai, garbiname šventuosius. Protestantai jų negarbina, nes apie tai nieko nėra šv. Rašte. Bet mes žinome, kad pirmieji krikščionys, dar esant gyviems kai kuriems apaštalams, katakombose meldėsi ir prašė užtarimo savo nukankintų brolių, kuriuos tikėjo esant Danguje. Šv. Petras, šv. Povilas ir kiti apaštalai tai matė ir nedraudė, taigi, tikrai tas šventųjų gerbimas ir prašymas jų užtarimo nesipriešino Kristaus mokslui.

Protestantams Šv. Raštas yra lyg koks sakramentas, kurs suteikia malonę. Liuteris skiria Šv. Rašto įstatymą nuo Šv. Rašto malonės. Įstatymas primena Dievo įsakymus, jų nepildymas — nuodėmės ir Dievo bausmė. Liuteris to nenori. Jis Šv. Rašte ieško tik Dievo malonės, saldumo, nuodėmių atleidimo. Su Kristaus atėjimu įsakymai pasibaigė, pasiliko tik Dievo gailestingumas. Kristus nereikalauja iš mūsų gerų darbų, jis ir be jų duoda mums nuodėmių atleidimą.

Mūsų išganymas priklauso tik nuo vieno Dievo, nuo mūsų visiškai nepriklauso. Liuteris leido kiekvienam aiškintis Šv. Raštą taip, kaip jis supranta. To pasekmė buvo ta, kad privedė protestantus prie susiskaldymo į daugelį sektų.

Bažnyčia

Katalikams Bažnyčia yra tobula organizacija, siekianti savo narių amžinos laimės, panašiai, kaip ir valstybė yra tobula organizacija, siekianti žemiškos savo narių laimės. Katalikų Bažnyčia, kaip ir kiekviena kita tobula organizacija, turi vyriausiąją valdžią, kurią sudaro Šv. Tėvas ir įvairios Kongregacijos, turi savo įstatymdavybę, savo kanonus, pagal kuriuos bažnytinis teismas sprendžia bylas. Bažnyčia yra valdoma visomis žemiškomis priemonėmis, kuriomis yra valdoma ir valstybė, nes ją juk sudaro tokie pat žmonės.

Liuteris savo „Augsburgo Konfesijoje“ duoda tokią Bažnyčios definiciją: „Bažnyčia yra šventųjų vienybė, kurioje yra teisingai skelbiama Kristaus evangelija ir kurioje yra teisingai teikiami sakramentai“. Katalikų Bažnyčioje vienijantis principas yra popiežius, kas tas vienijantis principas yra Protestantų Bažnyčioje? Jie į tai atsako, kad tas principas yra tam tikras nusistatymas Šv. Rašto atžvilgiu.

Katalikų Bažnyčia yra **matoma**, kaip ir kiekviena kita organizacija. Ji turi savo narių sąrašus, sprendžia, ar teisingai yra atliekami krikštai, moterystės, šventimai. Jeigu pasitaiko nusikaltimų, tai pati Bažnyčia teisia ir

baudžia, nepaliekama viskas vien Dievo teismui. Protestantų Bažnyčia yra **nematoma**. Jos galva yra tik Kristus. Ją sudaro tie, kurie tiki.

Liuteris — Bažnyčios reformatorius

Liuteris išbuvo kataliku 37 metus, o protestantu — 26. Kodėl jis, tiek laiko išgyvenęs Katalikų Bažnyčioje, sumanė ją reformuoti? Protestantai kartais mėgsta sakyti, kad jis gavęs tam tikrą įkvėpimą iš paties Dievo reformuoti Bažnyčią. Bet kas tai gali įrodyti? Kristus pasakė, kad Jo įsteigtos Bažnyčios nei pragaro vartai nenugalės, tad atrodo, kad Kristus suklydo, nes leido savo Bažnyčiai taip nuo Jo mokslo nutolti, kad reikėjo Liuteriui ją iš pagrindų reformuoti!

Kaip galima prileisti, kad Dievas būtų pasirinkęs reformuoti Bažnyčiai Liuterį, kuris 1541 m. parašė „Hans Worst“, paskui savo „Pasikalbėjimus Prie Stalo“, kur yra tiek pripliaukšta! Protestantas Bullinger rašo: „Deja, yra aišku kaip dieną ir visai neginčytina, kad niekas taip vulgariškai, taip netašytai ir neleistinai tikėjimo, krikščioniško kuklumo ir kituose rimtuose dalykuose nėra kalbėjęs, kaip Liuteris. Liuteris yra parašęs tokių purvinų, tokių nešvarių ir vulgariškų dalykų, kurių mes nedovanotumėm net paprastam piemenukui, nekalbant jau apie sielų ganytoją“ (New Light on Martin Luther, 20 psl., Fathers Rumble and Carty, Saint Paul, Minn.).

Liuterio Šv. Rašto vertimas yra sąmoningai netikslus. Kaip jau minėjome, jis atmetė šv. Jokūbo laišką, kuris labai pabrėžia gerų darbų vertę. Paskui, versdamas laišką Romėnams 3, 28, kur yra sakoma, kad „žmogus išteisinamas tikėjimu be įstatymo darbų“, jis pridėjo žodį „vien“, t. y. žmogus išteisinamas vien tikėjimu.

**O, tėviške! koks mielas kraštas,
Kurio taip netekau ūmai, —
To neišreikš nė vienas raštas,
Tai pasakys vieni jausmai...**

P. V a i č a i t i s

Tas, žinoma, pakeičia prasmę Liuterio naudai. Kai buvo Liuteriui tas pakeitimas nurodytas, jis atsakė: “Dr. Martynas Liuteris taip nori”. Ar taip turėtų elgtis religijos reformatorius, kuriam Šv. Raštas yra virš visko?

Liuteris leido kiekvienam aiškinti Šv. Raštą pagal savo supratimą. Ar tai yra gera? Atsakymą randame pačiame Šv. Rašte. Šv. Petras antrame savo laiške (3, 16), kalbėdamas apie šv. Povilo laiškus, rašo: “Tuose laiškuose yra dalykų, kurie yra sunku suprasti; juos neišmanantieji ir svyruojantieji iškreipia, kaip ir kitus Raštus, savo pačių žuvimui.” Kas nori tiksliai Šv. Raštą suprasti, turi mokėti kai kurias senas, jau mirusias kalbas, rytų tautų papročius ir daug kitokių dalykų, kurie tik nedaugeliui gali būti prieinami. Tad ar galima manyti, kad Kristus taip sunkiai prieinamą dalyką galėjo mums duoti vienintele tikėjimo norma? Ne, Jis liepė apaštalams mokyti, o mums — jų klaudyti.

Gal kai kam bus įdomu žinoti, kaip atsirado protestantų vardas. Šis vardas buvo pradėtas vartoti po Speierio Seimo (1529 m.). Katalikai tame seime Liuterio mokslą priėmusių kunigaikščių reikalavo, kad jie savo valstybėse duotų katalikams laisvę. Tie kunigaikščiai parašė “protestą” sakydami, kad visi pavaldiniai turi išpažinti tokį tikėjimą, kokį išpažįsta pats kunigaikštis, pagal principą “cuius regio, eius religio”. Kadangi jie protestavo, tai ir buvo praminti protestantais. Patys protestantai šį vardą pradėjo oficialiai vartoti 1789 m. Amerikoje, pasivadindami “Protestant Episcopal Church”. Kai kurie protestantai mėgina labai pamaldžiai aiškinti šio žodžio reikšmę. Sako, kad jis kilęs iš lotyniško “pro-testor”, tai reiškia, liudyti už savo tikėjimą.

Neverta stebėtis, jei kartais ir protestantus girdime kalbant apie **vieną, šventą, katalikišką ir apaštališką** Bažnyčią. Pagal jų galvoseną tie žodžiai turi visai kitokią prasmę negu katalikų teologijoj. Net nėra visai aišku, ką protestantai supranta sakydami “Krikščioniška Bažnyčia”. Ar yra tik viena Kristaus įsteigtoji Bažnyčia, ar jų yra daug? Vieni mano, kad galima kalbėti apie vieną visų protestantų Bažnyčią. Bet tada taip reikia Bažnyčią suprasti, kad joje tilptų ir liuteronai, ir reformatai, ir baptistai, ir visos kitos sektos. Kiti protestantai mano, kad negalima kalbėti apie vieną Protestantų Bažnyčią, kad jos yra skirtingos. Tada kyla klausimas, ar Kristus norėjo steigti tiek daug bažnyčių, kurių mokslas gana skirtingas?

Paskutiniu metu galima pastebėti, kad protestantai jaučia norą vienytis, jungtis, ruošti pasaulio konferencijas. Taip pat pradeda įvesti kai kurias pirmiau atmestas praktikas, pvz., išpažintį, kaip dar taip neseniai laikraščiuose galėjome skaityti apie vokiečių liuteronus.

Liuteronų skaičius

Liuteronai daugiausiai yra paplitę paties Liuterio tėvynėje — Vokietijoje. Ten jų yra apie 37 milijonai, įskaitant ir Prūsijos evangelikus, sulipdytus iš liuteronų ir reformatų. Ne visi liuteronai tą susijungimą pripažino, todėl sukūrė taip vadinamus “senuosius liuteronus”, kurių yra apie 72 tūkstančiai. Prie Prūsijos unijos priklauso apie 20 milijonų. Jie nemėgsta būti vadinami liuteronais, bet evangelikais. Kitose šalyse liuteronų skaičius taip atrodo:

Švedijoje	6,000,000
Norvegijoje	2,500,000
Danijoje	3,300,000
Estijoje ir Latvijoje	2,500,000

Suomijoje	3,500,000
Lenkijoje	515,000
Rusijoje	7,846,000
Austrijoje	259,700
Vengrijoje	540,000
Rumunijoje	500,000
Jugoslavijoje	250,000
Bulgarijoje	2,000
Anglijoje	250,000
Prancūzijoje	90,000

Liuteronai Jungtinėse Valstybėse

Pirmieji liuteronai pasiekė Ameriką 1619 m., atvykę iš Danijos. Paskui, vis imigruojant vokiečiams, švedams, olandams, jų skaičius augo. Atvažiuavę iš Europos liuteronai iš pradžių buvo susiskaldę. Paskui kilo noras jungtis. Šiandien yra keletas grupių:

1. The United Lutheran Church in America,
2. Synodical Lutheran Conference,
3. American Lutheran Conference, vadinama "Free Church".

Bet atskiros tautybės dažniausiai turi savo atskiras bažnyčias. Jų skaičių čia neminėsimė. Kas nori, gali juos rasti paskutiniųjų metų "Yearbook of American Churches". Visoje Amerikoje yra apie penki milijonai liuteronų.

Amerikoje jų bažnyčios yra geriau organizuotos negu Europoje. Bažnyčias čia palaiko patys tikintieji. Dėl to visi yra prašomi prisidėti prie parapijų. Didelės reikšmės turi ir tautiniai motyvai.

Išvados

Pirmiau katalikybė jungė visas tautas. Protestantizmas jas suskaldė. Tos pačios tautos žmonės vieni nuo kitų nutolo, nes tapo skirtingų tikėjimų. Prasidėjo visokios nesantaikos. Kai Karolius V norėjo sujungti tautas prieš turkų pavojų, tada Prūsijos protestantai šaukė, kad verčiau tegul

ateina turkai, negu kad Romos katalikai paima valdžią. Kai kurie istorikai mano, kad protestantizmas Vokietiją privadė tiek prie pirmojo, tiek prie antrojo pasaulinio karo. Manoma, kad protestantizmas padėjo išsivystyti ir idealistinei filosofijai, kuri privadė Vokietiją ir kitas tautas prie racionalizmo. O tikrieji racionalizmo vaikai yra bolševizmas, socializmas ir darvinizmas.

Protestantiškojo liberalizmo vaikas buvo ir Modernizmas, kuris buvo pradėjęs skverbtis į katalikų mokyklas ir net į kunigų seminarias. Tik Pijus X, geniališkai pramatydamas didelį Modernizmo pavojų visai Katalikų Bažnyčiai, laiku ją apsaugojo. Modernizmo tikslas buvo ir yra sunaikinti žmonėse dieviškąjį ir antgamtiškąjį gyvenimą. Kažkas pasakė, kad Liuteris nuvilko nuo kunigų sutaną, o jie nuvilko nuo tikinčiųjų antgamtinę rūbą.

Kažin ką šiandien pats Liuteris, atsikėlęs iš karsto, pasakytų, kai pamatymų, kad tik Amerikoje esama virš trijų šimtų įvairių protestantiškų sektų. O tų sektų nariai, kaip rodo statistikos, mažai savo tikėjimu tesirūpina: 50% visiškai neina į bažnyčią, 25% tik retkarčiais pasirodo bažnyčioje, vos tik 25% pasisako, kad stengiasi reguliariai lankyti bažnyčią. Žinoma, galime daug ką prikišti ir katalikams, bet pagal statistikas 62% katalikų reguliariai eina į bažnyčią. Taigi, skirtumas didelis. Todėl neatrodo, kad Liuterio reforma būtų prisidėjus prie tikėjimo pagyvinimo.

J. Venckus, S. J.

**Atsibus tėvynės sūnūs,
Didžią praeitį atminę;
Pagimdys vargai galiūnus,
Ugnimi uždeg's krūtine!**

M a i r o n i s

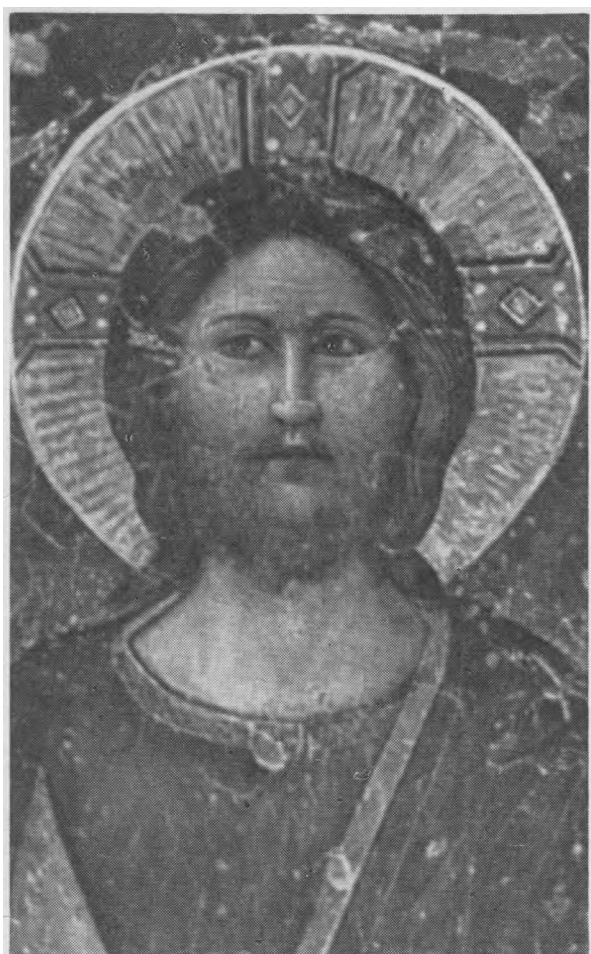
PIETRO CAVALLINI

(1285 – 1308)

K R I S T U S

(Iš „Paskutinio Teismo“)

Šv. Cecilijos vienuolyne
Romoje

GIOTTO KŪRYBA

Giotto, važinėdamas po įvairius Italijos miestus, dekoravo bažnyčias ir didikų rūmus religinio turinio freskais. Tuose jo freskuose matome visai naują vaizdavimo būdą. Pirmiau paveikslai būdavo visi panašūs, šabloniški, negyvi ir plokšti. Jis stengėsi atvaizduoti gyvus žmones, mąstančius ir jaučiančius. Jis pirmasis pradėjo vaizduoti ne plokščius paveikslus, bet esančius erdvėje, įvedė į tapybą trečiąjį matavimą. Giotto yra vienas pagrindinių bažnytinio meno kūrėjų. Jo įtaka to meto dailininkams buvo labai didelė. Visi 14 amžiaus menininkai aklai jį sekė. Meno istorijoje keturioliktąjį amžių galime teisingai vadinti Giotto amžiumi. Giotto mokiniai nieko naujo į meną neįnešė, bet aklai kopijavo savo mokytojo stilių. Paskutinis „giottininkų“ atstovas buvo Spinello Aretino (1333-1410). Penkioliktojo amžiaus pradžioje prasidėjo nauja renesanso srovė, kurios pirmūnu galime skaityti Masaccio (1401-1428).

Bruno Markaitis, S. J.

***Laisvosios Europos Radijas**

Sovietai labai stengiasi nušluoti Katalikų Bažnyčią nuo žemės paviršiaus. Bet jų pastangos neneša norimų vaisių. Laisvosios Europos Radijo Tinklas Miunchene, Vokietijoje, stovi raudonosios propagandos kelyje. Kasdienėmis transliacijomis į Čekoslovakiją, Lenkiją ir Vengriją ir savaitinėmis — į Rumuniją, Bulgariją ir Albaniją Laisvosios Europos Radijas sėkmingai vairuoja tikinčiųjų orientaciją ir skelbia Dievo įkvepantį žodį tiems, kurių bažnyčios uždarytos, kunigai kalėjimuose, o religinė laisvė trypiama bedieviško cinizmo kojomis...

LE Radijas patiekia dienos žinias ir informacijas ir palaiko tautinių kultūrų gyvybę, o svarbiausia — duoda tremtiniams kunigams, pastoriams ir rabinams progą prabilti į savo žmones už Geležinės Uždangos.

Kun. Aleksandras Heidler, čekas, yra viena centrinių figūrų LE Radijo Tinkle. Kiekvieną sekmadienį jis transliuoja Mišias į Čekoslovakiją, kurių metu giedamos tradicinės ir visiems čekams žinomos giesmės. (Čekai jau nuo seno turi Romos suteiktą privilegiją laikyti Mišias čekų kalba). Mišios transliuojamos čekų kalba ir dėl to, kad dalis klausytojų nėra katalikai, ir lotynų kalba jiems yra neįprasta.

Trumpas pamokslas, skelbiąs tik Dievo žodį, yra priešingybė propa-

gandinams pamokslams, kuriuos transliuoja čekų komunistų vadovaujamos tautinės bažnyčios valdininkai.

Savaitės bėgyje kun. Heidler kalba praktinėmis religinėmis temomis, supažindina klausytojus su katalikiškojo pasaulio žiniomis, aiškina K. Bažnyčios mokslą, problemas ir veiklos metodus.

Jis duoda patarimus Čekoslovakijoje dirbantiems kunigams, kaip išvengti nereikalingų ir pražūtingų kompromisų su komunistine valdžia. Būdamas gerai informuotas apie padėtį ir įvykius Čekoslovakijoje, kun. Heidler išpėja kunigus apie gresiančius pavojus, pinkles ir viliones. Be to, jis atsako į dabarties religines problemas ir supažindina kunigus su K. Bažnyčios instrukcijomis. Tokie būdu, kunigai už Geležinės Uždangos žino, kuriuo keliu eiti ir kur pasinaudoti kompromisu.

Sovietai jau nekartą mėgino nutildyti Laisvosios Europos Radiją, siūlydami dideles pinigų sumas ir žadėdami paleisti Čekoslovakijoje kalinamus Amerikos piliečius. Bet Laisvosios Europos Radijas tebeskelbia tiesą tiems, kurie už ją miršta ir kenčia, o taip pat ir tiems, kurie prieš ją kovoja.

*** Kunigai Miškuose ir Fabrikuose**

Šimtai kunigų Slovakijoje išvengė komunistų arešto. Jie aptarnauja tikinčiuosius, dirbdami fabrikuose, ūkiuose ir kasyklose, lankydami šeimas ir laikydami Mišias toliau nuo miesto ir judėjimo esančiuose ūkiuose arba miškų gilumoje.

Kiekvienas šitų kunigų gyvena savo gyvenimą. Kartais mėnesiai praeina, kol turi progos susitikti kitą kunigą.

K. Bažnyčios hierarchija Slovakijoje praktiškai likviduota: penki vyskupai sėdi kalėjime, o likusieji keturi kalinami griežtame namų arešte.

(NCWC, Oct. 9, '52)

*** Geresnių Filmų!**

Montrealio Katalikų Akcija pradėjo energingą ir praktišką žygį, supažindindama katalikų mases su filmų pasauliu, ištaka, industrija ir pavojais.

Montrealio Kardinolas išsireiškė: „Labai svarbu katalikų sąžinėse pažadinti tikruosius ir gyvybinius dorovės principus, kurie ne tik pasmerkia blogus filmus ir jų demoralizuojančią įtaką, bet taip pat nubrėžia gaires gerų filmų gamybai ir vertinimui.

„Katalikas, kuris lanko kinas, turi būti paruoštas objektyviai vertinti filmo turinį, pastatymą bei tendencijas ir aktyviai reaguoti tiek į gero, tiek į doroviniai nepatenkinamo filmo pastatymą ir rodymą. Katalikų masė turi reikalauti filmų, kurie nepamiršta Dievo, dorovės principų ir žmogaus tikslo.

„Šiandien kinas ir filmas tapo dorovės griovikais. Todėl katalikai, ypač dirbantieji filmų gamyboje ir turintieji įtakos filmų pasaulyje, turi atsiminti, kad filmo tikslas buvo ir liks: mokyti ir linksminti. Šita prasme mūsų dienos filmai turi tapti dvasiškesni, stengdamiesi išvengti nereikalingo ir perdėto kūniškumo.”

*** Quo Vadis, Musica?**

L'Academia Filarmonica Romana kiekvienais metais ruošia viešas paskaitas ir diskusijas muzikų profesionalų tarpe, nagrinėjančias šiandieninę muzikos gyvenimą, kūrybą ir kompozitorių tendencijas.

Šių metų paskaitų ir diskusijų temose kartojosi mintis: atsivėrė praraja tarp kompozitoriaus, muziko ir klausytojo. Eilė muzikų mano, kad prarajos priežastis yra klausytojų muzikinio išsilavinimo žemas lygis ir muzikų nepaslinkumas supažindinti klausytojus su muzika, gilinanti jų žinias ir auklėjant muzikalumą.

M. Glinski, garsus muzikos žinovas ir kritikas, mano, kad svarbiausioji dabartinės padėties priežastis yra ši: moderniosios muzikos kūrėjai — teoretikai ir praktikai — prarado ryšį ir santykį su klausytoju, jo problemomis ir pasaulėžiūra.

Įvairūs ženklai duoda vilčių tikėtis, kad jaunoji kompozitorių karta pradeda suprasti praeities klaidas ir bando susirišti su klausytoju. Kiekvieno žmogaus širdis savo dvasine prigimtimi yra visados atvira grožiui. „Šios dienos kompozitoriui belieka kreiptis į žmogaus širdį tokia muzikinio garso kalba, kuri suprantama kiekvienai grožį mylinčiai sielai”, baigia M. Glinski.

*** Misijonierių Lopšiai**

Olandijos 4 milijonai katalikų siunčia į pagonių misijas 7065 misijonierius. 60% olandų katalikų vaikų priklauso Šv. Kūdikystės Sąjungai, kuri rūpinasi pamestinukais pagonių kraštuose.

Airijos 3 milijonai katalikų turi 7000 misijonierių ir seserų, o Kanada — iš 14 milijonų dviejų šimtų tūkstančių gyventojų 43% katalikų — turi 3500 misijonierių.

*** Katalikai D. Britanijoje**

Pagal paskutinius parapijų sąrašus Anglijos ir Valijos (Wales) ka-

talikų skaičius: 2.878.400. Šis skaičius siekia 4 milijonus, pridėjus katalikus, kurių nėra sąrašuose. Škotijoje randame 1 milijoną katalikų, o Šiaurės Airijoje — 550 tūkstančių. Tokiu būdu, katalikų skaičius Didžiojoje Britanijoje — penki milijonai penki šimtai tūkstančių.

KĄ REIŠKIA MIŠIŲ MALDOSE MINIMA “MELCHIZEDEKO BŪ- DU PAAUKOTA AUKA”?

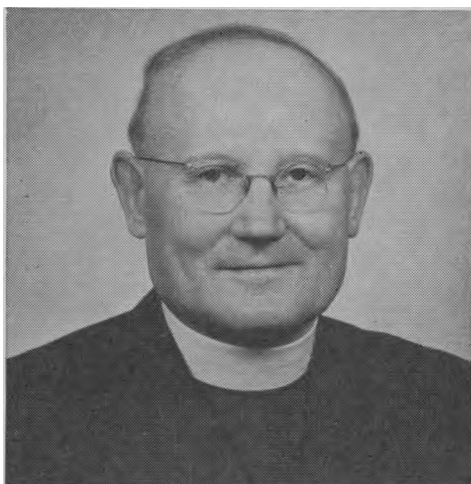
Kad Dievas teikiasi priimti iš žmogaus aukas, yra nepaprasta Jo gerumo paslaptis. Šv. Mišių aukoje Bažnyčia nori išreikšti tą žmogaus menkumą: kad mūsų aukas ir dovanas Dievas priima — tai Jo malonė. Mes galime aukoti, bet nesame tikri, ar Dievas į mūsų dovanas maloningai akimi pažvelgs. Senajame Testamente girdime kietus pranašų žodžius, kuriais Dievas atmeta Izraelio aukas, nes gyvulių kraujas be žmogaus gyvenimo aukos Jam nepatinka. Nors Mišių auka yra visų švenčiausia ir Kristus yra pirmutinis Kunigas, bet ją drauge aukoja visi tikintieji, kurie gali būti neverti ir nenori drauge Dievui aukoti savo širdžių.

Todėl Bažnyčia savo maldoje “Supra quae”, einančioje tuoj po pakylėjimo, primena Dievui garbingus Senojo Testamento asmenis ir jų aukas, kurios kilo į dangų. Yra minimi trys asmenys: teisusis Abelis, kuris aukoją Dievui geriausius savo bandos avinėlius ir krito savo brolio pavydo auka. Toliau minimas Abraomas, mūsų patriarchas, visų tikinčiųjų tėvas, kuris nesigailėjo Dievui aukoti savo vienturčio sūnaus. Pagaliau

Melchizedekas, Aukščiausiojo Dievo kunigas, kuris Dievui paaukojo duoną ir vyną. Melchizedekas yra viena iš paslaptinių figūrų, kurios pasirodo amžių prieblandoje ir vėl išnyksta iš mūsų akių. Apie jį pirmą kartą girdime Pradžios knygoje, po šimtmečių jis pasirodo 109-me Dovydo psalme ir keletą kartų minimas Povilo laiške žydams. Iš Šv. Rašto sunku ką nors tikrai pasakyti apie jo auką, nes ten tik kalbama, kad jis išnešė duonos ir vyno pavargusiems Abraomo kariams. Šv. Povilas kalba apie Kristaus kunigystę, kurią Jis paveldėjo ne Levi giminės krauju, bet yra amžinas kunigas, kaip ir Melchizedekas, be tėvo ir motinos. Melchizedeko klausimas paskutiniaisiais laikais buvo sukėlęs nemažą diskusijų tarp katalikų ir protestantų, bet čia tų diskusijų neliesime. Tik pasitenkinsime pastebėję, kad Šv. Rašto žodžiai “Melchizedeko būdu ar tvarka” nebando palyginti Melchizedeko aukos ir eucharistinės aukos duonos ir vyno pavidalais. Kristus yra amžinas kunigas Melchizedeko būdu, t. y. aukštesniu Naujojo Testamento būdu, Dievo paskyrimu, o ne giminės paveldėjimu, kaip Abraomo ir Levio kunigystė.

Krikščionybės senovėje Mišių auka yra dažnai sugretinama su Senojo Testamento aukomis, ypač su minėtais asmenimis. Tie kanone minimi asmenys gražiai yra atvaizduoti keletoj mozaikų iš šeštojo šimtmečio. Ravenoj, šv. Vitalio ir Apolinaro bažnyčioje, matome Melchizedeką, atnašaujantį duoną ir vyną. Šalia jo Abraomas, aukojęs Dievui Izaoką, ir Abelis. Romoje, Maria Maggiore bažnyčioje, Melchizedekas aukoja duoną ir vyną grįžtančiam iš pergalės Abraomui.

J. Elijošius, S. J.

T. Juozas Venckus, S. J.,
uolus “Laiškų Lietuviams”
bendradarbis,
neseniai išvykęs į Urugvajų.

DAR TRŪKSTA LĖŠŲ

Tėvas Jonas Bružikas, S. J., laikinai iš Urugvajaus atvažiavęs į Ameriką, labai nuoširdžiai dėkoja visiems, savo aukomis prisidėjusiems prie lietuvių parapijinės bažnyčios statymo Urugvajuje, Montevideo mieste.

Bažnyčiai kertinis akmuo jau padėtas, bet dar trūksta lėšų, kad būtų galima drąsiai imtis statybos darbų. Tikimės, kad gerširdžiai mūsų tautiečiai, kiek galėdami, rems ir toliau šį kilnų darbą Bažnyčiai ir Tėvynei. Už visus geradarius yra dažnai laikomos Mišios. Jų vardai bus įrašyti ir specialioje marmoro lentoje prie bažnyčios.

Dabar Urugvajuje darbuojasi T. Vl. Mikalauskas, S. J. ir T.

J. Giedrys, S. J. Neseniai jiems į pagalbą nuvyko ir T. J. Venckus, S. J.

Bažnyčios statymui aukas geriausia yra siųsti šiuo adresu:

Misijonieriams, 5541 S. Paulina St., Chicago 36, 111.

EGLUTĖ

Kaip kalėdinė Eglutė
pasipuošusi gražutė,
taip “Eglutė” laikraštėlis
išdabintas paveikslėliais.
O raidelės tos mažutės
susikibę į eilutes
ir kas jas atskirti moka,
tam jos dailių šoki šoka.
O Eilėraščiai, dainelės
išsitiesę kaip žvakelės.
Tad nelauk, maža mergyte,
bėg pas tėtį ir mamytę,
prižadėk būti gerute —
užsakys jie tau “Eglutę”

Administracijos adresas:

**Immaculate Conception Convent
R. F. D. 2, Putnam, Conn.**

Prenumerata metams J.A.V.: — \$3.00

į užsienį: — 3.50

Dar daugelis Skaitytojų, nežiūrint
mūsų prašymo, neatsilygino už “Laiš-
kų Lietuviams” prenumeratą. Prašo-
me, kaip galima greičiau, tai padaryti
arba pranešti, kad laikraščio daugiau
nenorite.

- “Lietuvių Dienos”, iliustruotas mėnesinis žurnalas, kiekviename numeryje duoda bent 40 įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos.
- “Lietuvių Dienų” kiekviename numeryje skaitytojai ras įdomių ir aktua-
lių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš
pasaulio lietuvių gyvenimo.
- “Lietuvių Dienos” turi anglišką skyrių, parašai po nuotraukomis duodami
abiem kalbom, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimu-
siems ir kitataučiams.
- “Lietuvių Dienų” vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, pri-
siuntus savo adresą. Metinė prenumerata 4 dol. Adminis-
tracijos adresas: “Lietuvių Dienos”, 9204 S. Broadway,
Los Angeles 3, Calif.